

SLÆGTSHISTORIE

II

Afsnit

Der omhandler tiden fra 1920 til 1945.
Og ligesom afsnit I er indsendt og op-
bevaret i Nationalmuseet Arkiv andgaa-
ende Haandværkerlevnesløb.

Th. Ravn

Til Nationalmuseets Arkivsamling
andgaaende Haandværkerlevnesløb
omhandlende Murermestre i Idestrup
N.P.Ravn og senere Th.Ravn

Som ælste Søn i min Familie, og i samme erhverv, fik jeg ved min Faders Død, overladt alle hans Papirer og Optegnelser og Regnskaber.

Jeg syntes der var saa mange interressante ting imellem, at jeg forsøgte og samle det mest interressante i nogen optegnelser.

Og som det herved skal være mig en fornøjelse, at give et lille udpluk af.

Th.Ravn

Min Far var godt en snes Aar, da han begyndte og lære til murer. Der var ikke dengang mange Professionelle Haandværker på landet i de tider. I regelen var de fleste Landhaandværkere dengang, Haandværkere om Sommeren, og havde saa ellers et lille Landbrug, som de passede den øvrige Tid af Aaret.

Det var nu ved at blive en brydningstid for Landhaandværket i disse Aar, og særlig for Murerhaandværket.

Bindingsværket var ved og blive afløst af Grundmur, hvad der selvfølgelig gav langt mere arbejde for Murerhaandværket.

Og der dukkede nu enkelte selvstændig Næringsdrivende frem, der kun beskæftigede sig med deres Haandværk, baade af Murere og Tømrere.

En saadan Haandværker var Murermester Frederik Jørgensen Hasselø.

Min Far, Niels Peter Jørgensen kom i Murerlære her, og da det dengang var mest almindelig, man var noget op i Aarene, inden der blev begyndt paa at lære et Haandværk, var læretiden gerne andsat til 3 Aar.

Denne Murermester Fr. Jørgensen, havde saa godt som alt det nye Arbejde, der blev lavet paa hele Syd og Midtfalster i mange Aar, og der blev lavet meget i disse Aar.

Der blev lavet smukt og solidt arbejde, hos denne Mester. Arbejder der er fuldt ud paa højde med, hvad der bliver lavet i Dag, og det baade i Stil og Kvalitet. Der var jo i almindelighed ikke noget der hed Arkitekt, til den slags Arbejder, det hørte i almindelighed ind under Murermesterens arbejde, at lave en Tegning, og han havde saa ansvaret, baade for Stil og Kvalitet, og i regelen ogsaa for alle de andre Haandværkeres arbejde.

Der blev jo ogsaa i tidens løb uddannet en masse Murere herfra, der saa efterhaanden igen nedsatte sig her og der.

En af disse i Gedser.

En anden i Veggerløse.

Og saa Far her i Idestrup.

Og efterhaanden kom der ogsaa, andre til. Og der opstod saa Spørgsmaalet Konkurrence.

Et Spørgsmaal der ikke før havde været kendt, i hvert fald ikke i den form det nu efterhaanden af og til fik.

I regelen var Arbejdsforholdene ellers saadan.

Der blev sendt bud efter Murer eller Tømrer, der saa mødte tidlig om Morgenen, fik hele sin Kost paa Gaarden, eller hvor det nu var, og kun en ganske ringe betaling i kontante penge for sit Arbejde.

Men da nu Haandværket var ved og blive Professionelt, kunne det godt hælde, at en Bygherre henvendte sig til flere, om et stykke Arbejde, for at høre hvor billigt han kunne faa trykket, et stykke Arbejde ned til.

Og meget tit, blev dette udført paa en meget ussel fremgangsmåde der ganske vist blev benyttet fra begge sider.

Den Mester som havde de fleste Læredrenge, kunne i regelen altid lave det billigste Arbejde.

Det var et haardt Liv og være Haandværker den gang, selv om der var nogenledes velordnede Arbejdsforhold hos denne store Mester, var det dog mindst 12 Timer Arbejde om dagen, og min Far har adskillige gange gaaet paa sine Ben, fra Hasselø til Gedser, hvor han selvfølgelig skulle være, ved Arbejdstidens begyndelse Kl. 5 om morgenen, saa der var altsaa ikke noget med at ligge længe om

morgenen. Om de saa har været særlig friske, og veloplagte til deres Arbejde, efter en saadan spaseretur paa ca. 3 Mil. Ja - det var jo selvfølgelig saa en anden sag: Men det var i ald almindelighed, slet ikke noget saa usædvanlig i de tider.

Fra 1891 arbejdede min Far som Mestersvend, hos Fr. Jørgensen i 3 Aar. Der var ikke noget der hed Timeløn den gang, der blev kun regnet med Dagløn, og den var i 1891 for en Murersvend 3 Kr. 50 øre om Sommeren, og kun 2 Kr. om Dagen i Vintertiden. Men andre omkostninger, var vel ogsaa i forhold dertil, saa Opsparingsevnen var vist fuldt paa højde med, hvad der kan præsteres i Dag. Doig skal hertil tilføjes, at deres fordringer til den daglige tilværelse, laa rigtignok ogsaa i et helt andet plan, end det i almindelighed gør i Dag.

Jeg skal lige nævne nogen Tal og Priser, som jeg synes er meget interessante.

En Herrehabit kostede fra 30 til 50 Kr.

En lille ting som Tobak kostede fra 17 til 25 Øre for et kvart pund, og Tobak i anden form, blev vist saa godt som aldrig købt, det var der simpelthen ikke Penge til.

1891 Havde min Far en samlet Indtægt paa 728 Kr. 31 Øre, af dette beløb blev de 404 Kr. 48 Øre indsat i Sparekassen til Opsparing.

1892 Er Lønningerne faldet noget til 2 Kr. 75 Øre om Dagen om Sommeren, og om vinteren kun 1 Kr. 66 Øre. Samlet Indtægt for i Aar 660 Kr. 66 Øre, og med et overskud paa 523 Kr. 17 Øre.

Samme Aar var der en Søster der rejste til Amerika. Men selv om hun havde Mod og Energi, og en evne til at ville forsøge, de dengang store muligheder, forslog hendes fysiske Kræfter alligevel ikke til strabasserne, hun døde deroppe efter kort tids forløb. Og en stor del af Fars Overskud, er dette Aar gaaet til at hjælpe hende med.

1893 Samlet Indtægt for i Aar 727 Kr. 84 Øre og et overskud paa 558 Kr. 04 Øre. Pengene var smaa dengang. Min Far havde i Aar tilladt sig en Fornøjelsestur til København, han havde været derinde i 10 Dage, og hele Turen havde kostet ham 18 Kr. Han havde i 1888 aftjent sin Værnepligt herinde, og da ligget paa Sølvgades Kasernen.

1894 I Aar begyndte min Far saa paa at oparbejde sin egen Virksomhed, og da der endnu kun var ganske faa selvstændige Murermestre her paa Landet, i en lang omkreds skulle han jo færdes langt omkring. Saa han købte sig en Cykle, de var endnu med faste ringe, men dog med omtrent lige store Hjul, men en Cykle var alligevel temmelig dyr endnu, efter datidens forhold, den kostede 228 Kr., og et saadan Køretøj, var der jo ogsaa nød til, at skulle en Cyklelampe paa, det var jo efter datidens opfattelse, lige ved at være et lidt farlig

Køretøj. Han naaede jo saa godt sam aldrig hjem ved Dagens Lys, saa det blev ialt en Udgift paa 235 Kr.50 Øre.

Arbejdsstederne i disse Aar strakte sig lige fra Gedser til Thorkildstrup paa Nordfalster, og helt over til Thoreby paa Østlolland.

Den samlede Indtægt blev i Aar 783 Kr.11 Øre og med 425 Kr.97 Øre i Overskud.

I disse Aar jeg her har beskrevet har min Far hovedsagelig haft sit ophold i sit gamle Barndomshjem i Hasselø paa Falster, hvor han som vederlag for sit ophold, deltog i sin knappe fritid i Ejendommens Drift.

Naar jeg for disse Aar har lagt særlig vægt paa, hvordan den nøjagtige Indtægt og Overskud har fordelt sig, er det særlig for at vise at saadan skulle det nu være; altsaa den rigtige Ballance mellem Indtægt og Udgift, saaledes at der altid blev et vist Beløb til Opsparing.

En meget sund tanke, eller maaske var det bevisthed, der var til dels uundværlig for dette Slægtled, i hvert fald i hele min Familie.

For Samfundet i sin helhed, blev denne Livsopfattelse desværre efterhaanden lidt efter lidt forkludret. Men der er slet ingen tvivl om, uden at den samme nøjsomhed og sparsommelighed, lige-saa udmærket kunne lade sig gøre i Dag, særlig hvis Folk i almindelighed, fra Samfundets side kunne faa lov til at være lidt mere sig selv.

Der er heldigvis endnu Mennesker, der trods alt endnu forstaar at sætte tæring efter næring. De har lært dette fra deres Barndomshjem, og derfor daarlig kan lade være med at tro derpaa at det kan lade sig gøre, og at det kan nytte.

Som Teknisk Uddannelse havde min Far to Vinter a 5 Maaneder, paa Rødkilde Haandværkerskole ved Stege, der dengang var en meget alsidig uddannelse, til de Opgaver han som selvstændig Næringsdrivende, kom til at staa over for, og det var nu ikke saa helt lidt, da det jo for det allermeste dengang, som heldigvis endnu for det aller meste bliver overladt til Murermesteren, at baade Tegning og Projektering til alt Nybyggeri.

Da mine Forældre giftede sig i April 1895, købte de Møbler for ialt 70 Kr. Kommuneskatten som den gang var den eneste Skat, beløb sig til 4 Kr. om Aaret, kun varierende med ganske faa Øre, igennem flere Aar. En anden Post i Husholdningen som Mælk, kostede for hele Aaret 10 Kr.

I 1899 blev der betalt for Varer i Brugsforeningen 226 Kr. ialt for hele Aaret, og der var hver Dag en Husholdning paa 7 - 8 Mand, da der nu var 4 Lærlinge beskæftigede, der ogsaa havde deres ophold her.

Disse Lærlinge var fra 17 - 24 Aar, nogen endnu ældre, ingen kom her hos Far i Lære, inden de havde været ude og tjene sig lidt Penge først, da de ingenting fik for deres arbejde i de 3 Aar Læretiden varede. Ja - de havde fri, i den tid høsten varede hvor de saa kunne tjene en lille skilling, til det mest nødvendige, og saa boede og spiste de frit hos Mesteren; men 3

drøje Aar, blev det jo alligevel for de fleste.

Arbejde blev der efterhaanden masser af, i regelen hvert Aar fra 15 - 20 Nybygninger, samt en fast Kundekreds paa cirka 40 andre steder, hvor der af og til i Aarets løb, ogsaa skulle laves forskellige smaaarbejder.

Og Arbejdet strakte sig endnu over det meste af Falster. Der var nogen Aar, hvor Far aftog omtrent hele Murstensproduktionen fra Taaderup Teglværk.

Jeg husker tit, min Far kunne komme hjem efter en 10-12 timers Arbejdsdag, omkring ved 6-7 tiden, saa i en hast faa noget Mad, og derefter køre en lang Tur til en anden Arbejdsplads, for at tale med nogen der, eller ogsaa var der en eller anden lille udbetydelig ting her i Nabolaget, der absolut skulle laves. Saa nogen sjælden ting var det slet ikke, at han havde indtil mindst 16 timer Arbejde om Dagen; Men saa var han ogsaa træt, saa træt, at vi Børn enda kunne se og forstaa det. Men give op kunne der slet ikke være tale om for ham.

Han kom ikke sovende til sin Veldstand, og han kunne udmærket godt have taget sig Livet en lille smule lettere, men dette jageri var formodentlig gaaet ham saadan i blodet, at dette skulle til, og kunne for ham ikke være anderledes i Sommerens løb, for at der kunne blive det passende Overskud hvert Aar.

Hvor godt jeg ellers senere kom til at forstaa ham, netop i dette stykke, havde vi alligevel af og til nogen haarde dyster om dette Spørgsmaal. Da jeg hævdede den opfattelse, at hensynet til de Mennesker man beskæftigede, ogsaa maatte tages i betragtning; Navnlig burde der tages hensyn dertil, paa de Tider og Aarstider, naar der ikke var saa overvældende med arbejde, saaledes at de skulle have den Fortjeneste der saa kunne blive. Et vanskelig emne, som vi aldrig helt kunne blive enige om, da dette at komme ud og arbejde mellem andre Mennesker, var bleven hele tilværelsen for ham, og som heldigvis ogsaa lykkedes for ham, lige til sine allersidste Dage.

Hvad han selvfølgelig ellers ikke af økonomiske grunde havde nogensomhelst grund til, snarere tværtimod, da Skattevæsenet efterhaanden var ved og blive temmelig paatrængende overfor ham, at have været flittig og sparsommelig, ser dette Væsen jo i vore Dage sin væsentlige opgave i at straffe.

Jeg skal derefter lige kort gennemgaa Hjem Familie og Familieforhold i mine Forældres Slægtled.

Min Far var født paa Hasselø i 1865, som Søn af Jørgen Nielsen ogsaa kaldet "Jørgen Ravn", der havde en lille Gaard. Bestefar blev meget gammel 87 Aar., men han var rask og rørig, og kunne lige til de sidste par Aar, gaa turen herover til Idestrup. Han var Veteran fra Krigen 1848-49-50, og havde i mange Aar Dannebrogordenens Hæderstegn, som han var meget stolt af.

Min Bestemoder fra denne side, har jeg derimod aldrig kendt, hun døde i en ganske ung Alder, vistnok af Tuberkulose, og min bestefar giftede sig aldrig igen, selv om der dengang var flere smaa børn i Hjemmet.

ANE KIRSTINE   Der var den ælste af børnene her, hun blev gift med en gaardejer H.J.OLSEN - Grønge paa Lolland.

MAREN   Blev gift med en Karetmager P.NIELSEN, og de fik deres selvstændige Virksomhed i Rødby. De havde ingen Børn der kunne overtage Virksomheden, og da Onkel blev angreben af Vjensygdom, fik de i 1928 bygget et lille hus her i Idestrup, hvor de endnu levede end 15-16 Aar.

MARIE   Der rejste til Amerika, og døde som ganske ung.

NIELS PEDER   Der jo altsaa blev min Far, og som døde i 1939 75 Aar gammel.

LAURITS   Der blev Landmand, og overtog Fødestedet derhjemme paa Hasselø, han blev andgreben af Tuberkulose, og trods en energisk kamp mod denne snigende Sygdom, bukkede han alligevel under, og døde cirka 40 Aar gammel.

Bestefar blev aldrig kaldt andet end Jørgen Ravn, og Far og Farbroder Laurits blev da enige om, at optage dette navn som Slægtsnavn, og som de saa erhvervede omkring Aarhundredeskiftet.

lig

Jeg skal derefter lige kort gennemgaa Hjem Familie og Familieforhold i mine Forældres Slægtled.

Min Far var født paa Hasselø i 1865, som Søn af Jørgen Nielsen ogsaa kaldet "Jørgen Ravn", der havde en lille Gaard. Bestefar blev meget gammel 87 Aar., men han var rask og rørig, og kunne lige til de sidste par Aar, gaa turen herover til Idestrup. Han var Veteran fra Krigen 1848-49-50, og havde i mange Aar Dannebrogordenens Hæderstegn, som han var meget stolt af.

Min Bestemoder fra denne side, har jeg derimod aldrig kendt, hun døde i en ganske ung Alder, vistnok af Tuberkulose, og min bestefar giftede sig aldrig igen, selv om der dengang var flere smaa børn i Hjemmet.

ANE KIRSTINE Der var den ælste af børnene her, hun blev gift med en gaardejer H.J.OLSEN - Grønge paa Lolland.

MAREN Blev gift med en Karetmager P.NIELSEN, og de fik deres selvstændige Virksomhed i Rødby. De havde ingen Børn der kunne overtage Virksomheden, og da Onkel blev angreben af Fjensygdum, fik de i 1928 bygget et lille hus her i Idestrup, hvor de endnu levede end 15-16 Aar.

MARIE Der rejste til Amerika, og døde som ganske ung.

NIELS PEDER Der jo altsaa blev min Far, og som døde i 1939 75 Aar gammel.

LAURITS Der blev Landmand, og overtog Fødestedet derhjemme paa Hasselø, han blev andgreben af Tuberkulose, og trods en energisk kamp mod denne snigende Sygdom, bukkede han alligevel under, og døde cirka 40 Aar gammel.

Bestefar blev aldrig kaldt andet end Jørgen Ravn, og Far og Farbroder Laurits blev da enige om, at optage dette navn som Slægtsnavn, og som de saa erhvervede omkring Aarhundredeskiftet.

Min Moder og hendes Familie, var fra Nagelsti paa Lolland, hvor de havde en Gaard midt i Byen, der senere blev ombygget i 1906, og fik Navnet "Møllersminde".

Min Morfar hed Joh.Pedersen, Han var dog død længe før jeg kunne begynde og skønne, saa jeg har aldrig kendt Ham. Gaarden var i ald hans tid Fæstegaard under Godset Fuglsang. Der havde i en Aarrække været en række elendige Aar for landbruget hvor disse Fæstebønder i aller bogstaveligste forstand ikke havde kontante penge mellem Hænder. Jeg husker hvordan min Mor, (meget sjældent, forresten) men en gang imellem har fortalt om sin Ungdom, hvor elendigt de havde det med Penge. Omtrent det eneste de fik Penge ind af var ved at de kernede Smør, som de saa paa visse dage, kørte ind og solgte i Nykøbing; men at det var meget sjældent at der var mere end nogen ganske faa øre i kontante Penge paa hele Gaarden i det daglige.

Min Mormor Ane, Bestemor kaldte de hende var en rolig og sikker gammel Dame, der jo i mange, mange Aar havde styret Gaarden paa egen Haand, og var heller ikke meget villig til at give denne Myndighed fra sig. Hun blev 86 Aar gammel, og jeg kan næsten ikke huske, hun havde set anderledes ud nogensinde. Ligeledes her havde Familien overtaget Stednavnet Møller, og de yngre Søskende var døbt Møller.

Der var kun en Søn her.

MADS PEDER

Og han var døbt Møller. Han var højt oppe i Aarene da han endelig giftede sig. Han havde jo stadig sin gamle energiske Moder til at passe Hjemmet, og som stadig følte sig for ung til at afstå sine ejerrettigheder. Og hun havde jo ogsaa fuldstændig ret heri, for hun blev ensom, da hun endelig afstod fra Ejerrret.: Der er, og der bliver altid desværre, en stor forskel, for et enligt menneske, der afgiver sine Ejerrettigheder, imod at skal have deres ophold paa Hjemstedet, eller havd det nu er.

En absolut forkert opfattelse, at unge og gamle skal kunne bo sammen uden at det skal gaa ud over den ene af Parterne, det har slet ikke nødig at være nogen stor uoverensstemmelse, kun ganske smaa Nålestik hist og her, der jo tit meget vanskeligt kan undgaaes, kan godt til tider være ududholdelige.

Naa - han blev altsaa omsider gift med den nogle Aar yngre Oline der var fra Aulum i Jylland, og engang var i Butikken hos nogen Slægtning i Nykøbing, og egentlig ogsaa snart ved at være lidt overgemt. De fik 3 Drengene sammen, der dog alle var voksne inden deres Far døde.

ANE

Var den ælste af Søskendeflokken. Hun blev gift med Gaardejer Jørgen Ringsing Sløsserup.

MAREN

Blev gift med en Skomager Martensen, de byggede sig et Hus i Nagelsti, hvor han virkede som Skomager. Han var et livlig gemyt, der lidt vanskelig kunne passe sig ind i den øvrige familie, og brød sig heller ikke om dette, de levede en ganske fornuftig tilværelse, lidt tilbagetrukket og for sig selv.

KATRINE

Almindelig kaldet Trine, blev aldrig gift, hun var en meget myndig og selvstændig Dame, der havde flere betydelige Pladser baade herhjemme og i Sverrige, indtil hun blev husbestyrerinde for Kaffehandler J.P. Jeppesen i Nykøbing hvor hun var i over 25 Aar, til hun trak sig tilbage, for at nyde resten af sine dage, i en lille moderne lejlighed paa Vsterbro Runddel i Nykøbing. Lidt Penge havde hun samlet sig i Aarenes løb, og saa fik hun dertil et lille tilskud fra Firmaet Jeppesen, saaledes at hun af den grund, ikke havde nødig og have nogen økonomiske problemer.

JOHANNE

Der kun i daglig tale blev kaldt Hanne, og altsaa

blev min moder, hun var født i 1869 og døde i

1934, og blev kun 65 Aar. Hun havde lige fra sine unge Dage lidt en del af Galdesten, som hun havde faaet oppereret bort to gange, og dertil var saa yderligere kommet en del Bronkitis og Astma, der til tider generede hende ret stærkt.

SIGNE

Var den yngste i flokken. Hun blev gift med Farbroder Lauritz, og de havde kun en Søn sammen. Og da Farbroder døde i en ret ung alder, giftede hun sig igen, dog efter mange Aars forløb, med en ligeledes noget ældre Gaardejer Peder Krog. De havde været naboer igennem mange Aar, og Børnene fra begge steder var nu voksne, og for Peder Krogs vegne alle i stillinger. De beholdt hver især deres Selveje.

Vi var jo saaledes dobbeltbeslægtede, og da det saa tilmed var Fars gamle Barndomshjem, følte vi børn os akkurat som hjemme derovre ogsaa, og vi tilbragte megen tid derovre som børn. Og føler os stadig mere beslægtet med vores fætter Poul derovre end med nogen af vores andre slægtninge.

Da nu Moster Signe var bleven gift med Peder Krog. Og Poul saa ogsaa en Dag blev Gift, besluttede de sig til at finde en lidt større Gaard, som de kunne arbejde sammen om. Og de fik ogsaa købt en Gaard i Tjæreby.

CH

Saa kom der paa een eller anden maade en udoverensstemmelse, imellem de unge og ældre. Og Poul besluttede sig til at han ville beholde Hjemstedet paa Hasselø.

Og saa maatte Moster Signe og Peter Krog, flytte til Gaarden i Tjæreby allene.

Der kom derefter en række daarlige Aar for Landbruget, og de fik begge steder lidt vanskelig med at klare sig økonomisk, særlig haardt gik det ud over Poul, der i mange Aar havde

det meget smaat.

Og da det saa endelig begyndte at lysne lidt for dem rent økonomisk, døde hans kone ret plusselig, og han stod saa allene med to smaa børn.

For det aller meste levede hele denne Familie, i en jævn god forståelse, den kom sammen ved de almindelige store Højtider, mest selvfølgelig ved Juletid, og ved Fødselsdage, hvor de altid samledes til Spisning; Ligeledes hørte altid Daab - Konfirmation samt selvfølgelig Sølvbryllup, altid med til de traditionelle Højtideligheder, hvor hele Familien samledes, sammen med de i tidens løb andre bekendtskaber, hver især paa sin Egn havde samlet sig.

Her i mit Hjem blev traditionen hævdet saaledes, at Søskenes børn i almindelighed, hørte med til Familiekomsammen, til de blev gift, idet der saa regnedes med, at de saa igen dannede deres kreds.

Almindelig var vi gerne mellem 30 og 40 ved disse fester her i mit Hjem, ved mere Private Familiesammenkomster omkring ved 20 stk, som vi kunne være, uden omplacering af Møbler i Stuen. Selskabeligheden bestod gerne i, først Middag, derefter almindelig samvær, hvor nogen spillede Kort, andre sad og sludrede sammen om Dagens Problemer. Kvinderne spillede dengang i reglen ikke Kort.

Vi havde aldrig Dans her hos os, ved disse Lejligheder.

Hos dem i Familien der havde Gaarde, udstrakte disse Festligheder sig i flere tilfælde ogsaa til Dans, særlig ved Sølvbryllupper, ligesom ogsaa hvor der var Pigebørn, til Bryllupper. Ligesom deres omgangskreds i reglen ogsaa let blev større; Der havde jo fra ældgammel tid, været tradition for dette, og helt heldig var det jo ikke, hvis der var nogen der ville forsøge og knibe uden om dette.

Dette var jo den gammeldags form for Selskabelighed, og hvor unge og gamle mødtes til Dans, som det nu havde været dyrket, igennem flere Slægtled tilbage i tiden.

Der var nu ved og indtræde en anden form, indenfor Ungdommens interesser, hvor Ungdommen samledes lidt mere selvstændig i Forsamlingshusene, som nu blev bygget rundt omkring, og der blev dannet Gymnastikforeninger og Ungdomsforeninger.

Maaske var det nok lidt af en Revolution, og der var slet ikke saa faa af de ældre, der optog det saaledes, og i og for sig selvfølgelig, ikke kunne forstaa denne omlægning, og fandt det helt forkastelig, at Ungdommen nu ikke til stadighed i deres Fornøjelser, blev overvaaget af de ældre.

Nu kan det godt være, at vi unge Haandværkere, som der jo efterhaanden var ved og blive en del af alle steder, mere følte denne Frihedstrang, end de unge, der stadig var tilknyttet Landbruget

og Gårdene.

Her skal så dertil tilføjes, den forargelse som en del andtog i dette spørgsmål, forblev heldigvis fuldstændig udbegrundet, i hvert fald her paa Egnen. Alt hvad der blev arrangeret i Forsamlingshuset gik pænt og rolig til, uden nogensomhelst udskejelser i nogen som helst retninger.

Tiden er jo saa efterhaanden gaaet, og et nyt Slægtled er nu ved og skal gøre sig gældende. Og jeg skal her forsøge at skildre os 5 Søskenes, og hvad der hidindtil er sket:

Og her jeg altsaa den aldste, og født i August 1896.
Jeg blev altsaa alligevel Murer, selv om jeg ikke i Drengaaarene kunne lide arbejdet, der synes mig for snavset.

Da jeg blev Konfirmeret, var jeg helt fuldvoksen og udviklet, og havde allerede da været en hel del med i arbejdet, det sidste aars tid, og da jeg var 17½ Aar lavede jeg mit Svendestykke, og allerede samme Aar Tegnede og Projekterede jeg et stort Stuehus til Gdr.P.Andersen i Egebjerg, samt selv ledede hele arbejdet under opførelsen. Et stykke Arbejde der meget interesserede mig, og viste mig, at der alligevel ogsaa eksisterede interessante Op-gaver inden for dette Fag.

Jeg havde i Vinteren 1912-13-14-og 15 været paa Haandværkerskole, de to første Aar paa Nr. Vrslev, og sidste Vinter paa Rødkilde ved Stege. I Vinteren 1917 da jeg var inde som Soldat, og hvor vi var Privat Indkvarteret i Roskilde, gik jeg her hen paa Teknisk Skole for at Tegne om Aftenen. Vi var to Pionerer der fulgtes ad i denne interesse; Han er nu Tømrermester Rud.Jensen i Vejle, og vi kommer endnu efter omtrent 35 Aars forløb stadig sammen og har mange fælles interesser.

Jeg ville ud og rejse, - ud og se noget andet. Komme til Udlandet var jo udmulig, her midt under den første Verdenskrig; Men til gengæld, fik man saa lært sit eget Land, saa meget desto bedre at kende; Jeg havde altid min Cykle med mig, og jeg kørte efter - haanden Landet igennem paa kryds og tværs, meget tit allene, paa den maade fik man altid mest og se.

En Sommer arbejdede jeg et stykke tid i Borre paa Møn, derfra havde jeg søgt og faaet fast arbejde ved en stor Ombygning af Frederikslund Slot (eller Krengerup) ved Glamsbjerg paa Fyn, derefter tog jeg saa til Taulov ved Fredericia, hvor jeg arbejdede resten af den Sommer.

Den næste Sommer fik jeg arbejde i Videbæk mellem Ringkøbing og Herning.

Her var meget interessant den gang; en rigtig driftig Lilleby, midt ude paa Heden, her var endnu ikke anlagt Jernbane, og Autobus var der heller ikke noget der hed endnu.

Ogsaa her arbejdede jeg meget selvstændig, og fik til gengæld mere end almindelig Svendeløn, saa jeg tjente altid flere Penge end jeg brugte, selv om jeg altid kom meget omkring.

I 1917 rejste jeg til Hørsholm, straks da Vinteren var gaaet af Jorden.

Her var dejlig og være; og jeg var nok noget gal i ansigtet, da jeg den 8.Maj havde faaet min Indkaldelsesordre, og skulle møde til Militærtjeneste ved Ingeniørregimentet ved Svanemøllen Kl.10.

Det var absolut ikke i nogen blid stemning, jeg den 8.Maj gik over Broen ind til Ingeniør Kassernen; og jeg fik heller aldrig nogen interesse eller respekt for Militærlivet.

Og det var mig en stor lettelse, da den første Verdenskrig endelig sluttede den 11. November.

Og vi der havde ligget inde i over 1 ½ Aar blev lige pr. omgaaende Hjemsendt.

Jeg tror forresten ikke, jeg nogensinde har oplevet noget Glædeligere, eller mere Sindsvagt, end da vi den 11. November hen paa Formiddagen, fik besked om at Krigen er sluttet. - Mandskabet fra 1917 træder af med det samme ! - Og - vi begynder at sløjfe Skyttegravene med det samme ? ---

Jeg kom jo til at opleve, den meget bevægede afslutning, af den anden Verdenskrigs endnu mere udhyggelige Periode !
Men --- hvor bevæget den end blev, --- tror jeg alligevel, dette der skete denne Dag, altid vil være dybest præget i min Erindring.

Her havde vi nu i flere Aar gaaet og udbygget hele denne Skyttegravstilling, der var udbygget ret kolossal, med blandt andet store Underjordiske Jernbetonrum, til store Telefoncentraler: Og der var brugt en kolossal masse gode Materialer, der nu ikke var to Øre værd i Træpenge, jo-jo---

Ja - saadan noget Pip, rent ud sagt - har jeg aldrig haft, og faar heller aldrig, nogen respekt for. Men - saadan er vel begrebet Militar: Uden nogensomhelst Menneskelig fornuftig motivering.

Naa - - jeg blev altsaa færdig med dette.

Og jeg tog straks ud til Hørsholm, hvor jeg fik arbejde med det samme. Og hvor jeg saa arbejdede hele Vinteren.

Jeg ville nu rigtig ud og rejse. Og jeg havde i løbet af Vinteren søgt og faaet et Rejsestipendium, fra K.S.Larsens Rejselegat, til en rejse i Tyskland - Belgien og Frankrig. Og skulle rejse i Foråret 1919, og være borte i et Aar.

Der var imidlertid endnu i disse Lande, alt for udstabile forhold efter Krigen, til at man kunne forvente at finde arbejde; Saa jeg andmodede om, at faa denne rejse ændret til Norge, og fik ogsaa det, paa de samme betingelser.

Jeg havde ogsaa i løbet af Vinteren truffen en Pige, og som det saa kneb lidt med, at læsrive sig fra.

Men ud ville jeg: - Og jeg rejste saa til Norge.

Mit Maal var Sansdalsnæs ved Romsdalen; Hvor jeg havde haft Korespondance med en Cementvarefabrik om en Stilling. Her blev jeg dog ikke, det var ikke noget for mig.

Ligeledes fik jeg arbejde et par andre steder, rundt omkring, uden at jeg dog alligevel kunne faa i sinde, at begynde nogen steder, jeg manglede jo ikke Penge, saaledes at jeg var nød til, at skulle have arbejde.

Jeg kørte ind gennem Romsdalen til Dombaas, og siden igen ned

igennem Gudbrandsdalen, gik et par dage i Hamar, tog derefter til Kristiania, som Oslo den gang hed.

Og da jeg igen havde gaaet her nogen Dage, uden rigtig at kunne faa lyst til, at begynde og arbejde, rejste jeg ned gennem Sverrig og hjem.

Hvor jeg viste, at min gamle Makker, nuværende Murermester i København Rud. Rasmussen, kun gik og vendtede paa, at jeg skulle komme hjem igen, og fortsætte Makkerskabet.

Og hende Pigen fra i Vinters, var jo egentlig heller ikke ked af, at jeg saa snart kom hjem igen.

Jeg havde da været borte i cirka en god Maaned, og haft en udforglemmelig Tur, som næppe kunne have kommen til at staa for mig, i en mere fordelagtig belysning, om jeg havde bleven der oppe aaret ud, som bestemmelsen jo lød paa.

Jeg var rejst deropad langs med Norges Vestkyst, hvor vi havde været inde i alle Byerne, for at losse eller lade, lige fra Arendal; Og i Bergen havde jeg skiftet Baad, da jeg nu skulle ind til Romsdalen: Her i Bergen gik jeg et par dage, og havde en pragtfuld oplevelse, da jeg oppe paa Fjældet traf en Landsmand! En af disse smukke Oplevelser, som vistnok enhver der har rejst i Udlandet, har lignende Historier og kan fortælle om.

Ind igennem Romsdalen kørte jeg med Bil, da Jernbanen der nu gaar her igennem, ikke den gang var anlagt. Jeg var saa med Jernbanen ned igennem den skønne Gudbrandsdal, og ligeledes med Banen ned igennem Sverrig.

Jeg maatte saa give afkald paa de to tredjedele af Rejsestipendiet, men jeg havde faaet en pragtfuld Sommerrejse, som altid vil staa meget smukt i min erindring.

Jeg arbejdede saa resten af 1919, og et godt stykke ind i 1920 i København, særlig ved Villabebyggelse, og for det allermeste i Hellerup.

Pigen jeg i Julen 1918 havde lært og kende, var fra Nykøbing Fl., og hed Carla Holm hun var født den 23. januar 1896, og vi var altsaa lige gamle, og maaske ogsaa lige kloge, i hvert fald da hvad det Erotiske angik. Vi blev Gift i Maj 1920 i København, fik senere paa Sommeren en Søn, der altsaa blev en indfødt Københavner, da han baade blev født og døbt derinde.

Han blev kaldt Kaj Mogens.

Og nu stod vi altsaa forand en stor Livsvigtig Afgørelse. Skulle vi blive her i København, og se om jeg kunne opbygge en egen Virksomhed: For selvstændig ville jeg nu være, jeg havde endnu altid kunne føre igennem, at blive første Mand, ellers var det ikke noget for mig. Eller -- skulle vi tage hjem til Idestrup, - for der at tage det absolut sikre.

Far ville meget gerne have jeg kom hjem, da han ellers snart ville opgive at føre Forretningen videre frem, og saa kun lige

tage det arbejde, han havde lyst til, og uden nogen videre Medhjælp.

Og - ja - jeg valgte saa dette -- det siste.

Økonomisk var det sikkert rigtig ! Om det saa var det rent Menneskelig, kan maaske saa blive en anden Sag.

Min broder:

KARL SOFUS

Kaldet Karl blev født i Juni 1898.

Han havde saadan set ingen ønsker, eller egentlige meninger om hvad han ville være, og der blev forresten heller aldrig spurgt derom, saa han gled ganske automatisk ind i Murertøjet da han blev Konfirmeret.

Han hørte til disse beskedne stille naturer der har saa tilsyneladende let ved at omgaas alle Mennesker. Naar bare han havde lidt to-bak til sin Schahpibe, ønskede han sig ikke stort mere.

Han havde to Vintres Teknisk Undervisning paa Rødkilde Haandværkerskole. Lavede derefter sit Svendestykke derovre ved Skolen, som han forresten lavede i Paaskedagene 1917.

Han rejste saa sammen med en Kammerat til Jylland, hvor han arbejdede nogen faa dage i Sindal, indtil han blev syg, andgrebet af en meget ondartet Lungebetændelse.

Og han kunne ikke staa denne igennem, men døde deroppe.

Far og Mor var kaldt derop, og i de dage de var deroppe, var det ligesom der var indtruffen en bedring i hans tilstand, og de rejste saa hjem igen.

Men - de var kun lige kommen hjem igen, da der kom meddelelse om, at Karl var Død nu ?

Det var et meget haardt slag for os allesammen!

Og - - det var ligesom vi først nu fik Æjnene op for hans stille beskedne Væsen.

Min Broder :

EGON

Blev født i Juli 1901.

Hans Sind og Karakter var akkurat ligesom mit, han vidste hvad han ville.

Han ville være Maskinmester.

Han kom først et par Aar i Smedelære hos en Grovsmed nede i Thorkildstrup, og resten af Læretiden var han paa Maskinfabrikken Brunshaab i Nykøbing.

Tog derefter begge Afdelinger paa Maskinist-skolen i København, samt Afgangseksamen i

Elektroteknik, der ialt varede i 2 $\frac{1}{2}$ Aar.

Derefter skulle han saa sejle som Assistent og han kom med en af ÆK's Baade, paa en tur til Vladivostok.

Men - han ville saa ikke ud og sejle mere, - dette liv paa søen, passede vistnok ikke rigtig til hans Livsindstilling! - - Og der var maaske ogsaa kommen en Pige med i spillet.

Han havde derefter arbejde et stykke tid paa Falsters Højspændingsværk som Assistent.

Og fik derefter fast andsættelse som Assistent paa Elektrisitetsværket i Stubbekøbing.

Denne her Pige. - - blev nu en ond skæbne for ham? I hvert fald - for os andre og se.

Plusselig brød han hele sin lange besværlige Uddannelse af, og købte sig en Cigarforretning i København, og selvfølgelig giftede sig med Pigen !. Hun hed Valborg Nielsen, og hendes Forældre havde et lille Jordsted ude paa Bøtø. Hun havde ingen særlig godt Ry paa sig, og jeg gjorde alt hvad jeg kunde, for at faa ham fra dette! Men - hun blev den stærkeste.

Og trods det, at Egons og mit Sind og Tankegang ligger meget nær op ad hinanden, har hun siden haft evne til, at holde os fuldstændigt adskilt.

Paa den anden side, gik deres Cigarforretning udmærket; Hvordan de har det rent økonomisk, hved jeg selvfølgelig ikke helt bestemt. Men de har dog faaet deres eget lille Hus, for mange Aar siden, ude paa Amager, og bil har de ogsaa. De har aldrig faaet nogen Børn sammen, derimod har de Adopteret en lille Pige.

Og saa
Min Broder

OSKAR

Han blev født i April 1906.

Han fik ogsaa lov til selv at afgøre hvad han ville Lære.

Og han ville være Snedker.

Han kom saa i Lære hos L.Andersen Sdr. Vrslev. Som Teknisk Uddannelse, var han to af tre Aar paa Bygmester-Snedker og Malerskolen i Holbæk, der ligesom de andre Haandværkerskoler var Vinterkursus.

Han var af Karakter og Sind, en noget mere let og lys Natur, end vi andre havde været: For ham var det saaledes, at gik det godt i øjeblikket, naa - saa gik det vel ogsaa nok her-efter.

Hvor han havde dette lyse og lette Sind fra, har jeg aldrig kunnet finde ud af, der har ingen

været i hele Familien, af dem jeg havde kendt, der havde dette.

Da han havde truffen den Pige der blev hans første Kone; Anna hed hun, og hun var fra Aarhus. Han fik saa købt sig en ejendom i Aarhus.

Egentlig en ganske god Hjørneejendom i Jægersgaardsgade, lige over for Oliemøllen.

Men efter nogen faa Aars forløb, solgte han denne, samt solgte alle deres møbler, og flyttede til København.

Om det nu har været under en vis tvang, eller om det har været et Lune, har jeg aldrig faaet rigtig opklaret.

Jeg synes ihvertfald ikke, dette kunne være helt rigtig.

Maaske har det hele ogsaa bundet i Familiestridigheder. De kunne nu ikke sammen Oskar og Anna.

Og der gik heller ikke ret længe, efter dette, førend de helt gik fra hinanden.

De havde ellers to Børn sammen, to dejlige smaa Piger, hvoraf den ælste i hvert fald havde begyndt og gaa i skole, da de skiltes, og de blev begge overladt til Moderen.

heder. De kunne nu ikke sammen Oskar og Anna.

Jeg synes ihvertfald ikke, dette kunne være helt rigtig.

Maaske har det hele ogsaa bundet i Familiestridigheder;
De kunne nu ikke sammen Oskar og Anna.

Og der gik heller ikke ret længe, efter dette, føren de
helt gik fra hinanden.

De havde ellers to børn sammen, to dejlige smaa piger,
hvoraf den ælste i hvert fald havde begyndt og gå i skole,
da de skiltes, og de blev begge overladt til Moderen.

Vi kunne alle godt lide disse to smaa Piger, og havde egentlig
ondt af dem, de lignede saa meget vores Familie, særlig den
ælste; Men - Moderen søgte efter dette, at holde dem paa
absolut afstand fra os alle.

Der var vel kun gaaet et aars tid, da Oskar saa igen giftede
sig med Rigmor, hun var fra Herning, men havde været her i
København i flere Aar; Hun havde været gift før.

For os og se, var der vistnok ikke stor forskel paa disse to
Kvindetyper; Men - nu havde han vel ikke Raad til at lave
flere af den slags eksperimenter, saa nu maatte han jo saa
se, om han nu kunne se at forlige sig dermed.

De har faaet to Drengene sammen, som i udhyggelig høj grad ligner Moderen i Sinde og optræden, men ellers ligner vores familie i udseende.

Og var smaa Pigerne rare og elskelige, er dette meget langt fra tilfælde med disse to Drengene, de virker nærmest ubehagelige.

Da Oskar ved Fars død i 1939, kom i besiddelse af nogen penge, byggede han sig et Hus, ude paa Samosvej, paa Amager. Her indrettede han sig et stort Rum nede i kælderen, der kunne bruges til Værksted, hvor han saa af og til kan arbejde selvstændig; Og ellers arbejder han den meste tid som Snedkersvend, der jo i nogen Aar har været godt betalt og arbejde nok.

Og jeg tror egentlig, at de rent økonomisk havde det nogenledes godt; Af Værdier ud over hvad der skal bruges til Daglig, naar han vist aldrig at samle sig.

En Bilgarage fik han jo ogsaa bygget sig, og kommer pengene ind dertil, har han jo saa ogsaa en Bil.

Og saa er der saa tilsidst vores lille Søster:

INGER LAURA kaldet Inger, hun er en lille efternøler, og blev født i Februar 1914.

Det var nu ved at blive mere og mere almindelig, eller maaske skal det kaldes moderne, at Børn der blot nogenlunde havde Ævner dertil, skulle tage en Eksamen.

Og nu var Inger jo den lille her, saa hun skulle da endelig have lov at læse videre, hvis hun havde lyst dertil, og det havde hun egentlig nok; Saa hun fortsatte saa sin skolegang, og tog Real-eksamen fra Katedralskolen i Nykøbing, og tog derefter Handels-skoleeksamen.

Og da der ikke derefter, her var rigtig noget hun syntes om, tog hun til København, for at bestyre en Kiosk som Egon havde overtaget.

Og der var en overgang tale om, at hun selv skulle overtage denne Kiosk; som jeg dog satte mig meget imod.

Hun fik sig saa en Kontorplads efter en tid at have været hos Egon i Forretningen; og efterhaanden fik hun sig arbejdet rigtigt godt op ved dette, og havde flere rigtig gode Pladser.

Hun blev stadigvæk med at være allene, og ikke lod til at interessere sig saa meget for at blive gift; Fik stadig bedre og bedre Plasser, og blev efterhaanden meget selvstændig. Under det meste af Krigen, var hun andsat i Rigspolitiet, i en meget fin og selvstændig Plads.

Hun har egentlig altid været meget økonomisk, og da hun efter Fars død yderligere fik forstærket Kontoen, var hun tildels økonomisk helt uafhængig, og kunne arbejde som det nu passede hende best. Hun har sin egen Lejlighed, som hun haft igennem mange Aar; Et Sommerhus et sted oppe i Nordsjælland; Og en Motorcykle.

Og - maaske er saa alt dette, saa bedre for hende, end en fast Mand.

Ja - maaske nok en lidt underlig tilværelse ! Maaske en lidt forkvaklet tilværelse ? Men hvor ligger fejlen saa, hvis der er en saadan.

Jeg har nu aldrig sympatiseret med den Opdragelse hun fik. Her gik Inger hjemme og skulle passe sin læsning, og resultatet blev jo, at da hun var 20 Aar, forstod hun ikke saa meget af

Huslig arbejde, at hun forstod at koge en Gryde Kartoffler.

Jeg har nu aldrig kunnet se, at der var nogen Forældre der gjorde deres Børn nogen som helst velgerning ved denne Opdragelse, og da i hvert fald ikke for Pigebørnene.

Da Mor saa døde da hun var omkring ved denne Alder, var det selvfølgelig et meget haardt slag for hende; Hun var jo alligevel ikke med sine 20 Aar saa gammel, at hun kunne tænke sig muligheden af, at vi kunne miste vores Mor, og hendes redaction var meget voldsom.

Hun besluttede sig saa til, at hun opgav sin Plads i København, og ville være hjemme hos Far.

Men -- der gik jo ikke ret lang tid, føren dette alligevel blev for ensomt for hende; De kunne alligevek ikke være Selskab for hinanden.

Og jeg tror egentlig, at de begge to blev ensomme hver for sig.

Ja det var saa mine Søskende, og dem der blev vores Koner i ganske korte træk.

Carla og jeg blev altsaa de eneste af os, der igen forlod Storbyen, de andre blev derinde; Og for os havde det rimeligvis ogsaa gaaet, i hvert fald hvad Arbejdet angaa; Vi har dog aldrig saadan egentlig fortrudt dette skridt, at vi tog herhjem, arbejde har her aldrig manglet. Og her har man været selvstændig i aller egentligste Forstand, og som det jo nu altid har passet mig best.

Af alle de Arbejder vi her har udført, i de godt og vel 30 Aar, jeg nu har virket herhjemme som selvstændig Haandværker, er vistnok kun en fire a fem stykker, af de Arbejder vi har udført, Projekteret af andre end mig; Og jeg skal ærlig indrømme, at de Arbejder vi har haft, hvor der har været en Arkitekt over mig, har jeg ikke haft megen interesse af, og kommer der saa lidt som mulig.

Vi havde i mange Aar vores egentlige Omgangskreds i København, da vi alligevel ikke rigtig kunne finde en Omgangskreds her, der passede efter vores interesser. Og vi tog tit derind; Vi tjente jo ret godt, saa vi kunne tillade os det. Vi boede altid paa Hotel Westend i Helgolandsgade, og der var altid et Værelse til os, selv om der var fuldt optaget.

Vi havde mange dejlige oplevelser paa disse ture, og kom muligvis paa denne maade, meget mere rundt i Storbyen, baade ved Nat og ved Dag, end de fleste fastboende derinde gør.

Jeg blev saa Konfirmeret i 1910: Og da jeg af og til i det sidste Aars tid, havde været en del med til Murerarbejdet, fortsatte jeg saa alligevel med dette; Selvom jeg ellers hele tiden havde villet være Møbelsnedker, da jeg havde synes der var lidt mere Fantasi i

dette Haandværk: Og det noget mere snavsede Murerhaandværk, havde jeg slet ikke villet lære !
Jeg synes ogsaa der var alt for lidt Fantasi deri.

Min Broder Karl, der er to Aar yngre end jeg, begyndte ogsaa straks efter sin Konfirmation at lære Murerhaandværket; Og vi var nu igen 3 Læredrenge og i disse Aar fra 3 til 6 Svende, og vel omtrent det samme antal Arbejdsmand.

Her var meget arbejde i disse Aar.

Stubbekøbingbanen blev i disse Aar andlagt; Her havde Far paataget sig, at bygge to Stationer. Og ved et nyt Baneanlæg, bliver der jo i regelen ogsaa altid noget mere udvikling for nye Huse. Omtrent samtidig blev den store Præstegaard her i Idestrup udstykket, og dette gav selvfølgelig ogsaa en hel del Arbejde. I 1912 blev Falsters Højspændingsværk andlagt; Ogsaa dette gav en masse Arbejde i Fars Forretning. Han kunne dog aldrig tænke sig, selv at opgive Murskeen, for den mere magelige tilværelse ! Ved at paatage sig Arbejdet og nøjes med Administrationen, og tilsynet med Arbejdets udførelse; Hvis ikke han selv var med paa Arbejdsplassen hele tiden, blev der lavet meget for lidt, mente han; Og for det aller meste var det ogsaa rigtig, der - blev lavet meget Arbejde hvor han var med; Og han var ikke rigtig tilpas, hvis der blev for mange forstyrrelser, saa han ikke selv kunne være med paa Stillasset, fra om Morgenen tidlig, til mindst Fyraften.

Det var billig at faa bygget Hus i disse Aar.

Et pænt Hus med Frontspids, som de skulle se ud dengang, med 3 Stuer i Stueetagen og 2 Værelser i Loftetagen, og med et stort Udhus til, kunne laves fiks og færdig i alt Haandværker - arbejdet for cirka 3.500 Kr.

Murerarbejdslønnen allene paa saadan et Hus, blev lavet for mellem 400 og 500 Kr.

Trods det at Pengeomsætningen var meget lille, og Pengene meget smaa, laa den gennemsnitlige Aarlige Omsætning her hos Far, alligevel gerne paa omkring ved mellem 20 og 25 Tusinde Kr., ja der var enkelte Aar, hvor det endog gik op over 40 Tusinde Kr. Og gav altid som sædvanlig, et lille beskedent Overskud, der kunne sættes fast.

I 1914 fik Far overdraget arbejdet paa Ourupgaard, efter at han i nogen Aar en gang i mellem, havde lavet et enkelt stykke arbejde for dem.

Ourupgaards Gods ejedes dengang af Kammerherre Frederik Thesdorf. Far fik nu overdraget alt deres arbejde, saa snart dette laa over hvad deres almindelige faste Spjældmurere Ævnede.

Og det blev i løbet af Aarene, en meget stor forøgelse af Omsætningen; Da der jo foruden Hovedgaarden Ourupgaard ogsaa var to andre Herregaarde dertil, nemlig Kringelborg og Brænte Eged, saa alt dette gav efterhaanden arbejde til to Mand til stadighed der, og til mange flere naar der var noget særlig der skulle laves.

Efterhaanden begyndte Krigens besværligheder sig saa i 1917 og gøre sig gældende.

Jeg var rejst ud, og lod ikke til dengang, at have nogen særlig

interesse i dette herhjemme.

Og Karl var ogsaa lige taget ud, og maaske ville det gaa ligesaa-
dan med ham.

Saa Far var ved og se lidt mørkt paa tingene, og synes ikke rigtig
han kunne følge med; Arbejdslønnen begyndte jo nu stærkt at gaa
opad, og han kunne ikke rigtig tilpasse sig dette.

Da Karl saa døde deroppe i Jylland, var han lige ved at opgive det
hele.

For 1919 var der slet ingen Regnskab ? For første gang siden 1891.

Og spekulationerne, har jo nok ogsaa været store dette Aar, og
maaske ogsaa ærgrelserne.

Der blev nemlig i Aar lavet en større Ombygning paa Ourupgaard
Slot; Og dette Arbejde var ellers af Kammerherren lovet Far.

Han læskede endog Kalken dertil om Vinteren.

Men blev saa alligevel, vel sagtens, af Ondskabsfulde mistænke-
liggjorte, om han var Kompetent til at udføre dette store
Arbejde.

Og han kom ikke til, at lave Arbejdet.

Vi havde talt noget om det, men jeg synes jeg var for ung, til at
bryde af ude i det fremmede endnu! Det havde maaske ellers gaaet,
vi havde holdt dette, hvis jeg var taget hjem dengang.

Men jeg synes ikke rigtig, jeg endnu havde lyst til at binde mig
herhjemme. Jeg havde en følelse af, at kom jeg hjem nu til dette
stykke Arbejde, kom jeg ikke ud mere, saa ville jeg blive hængende
derhjemme.

Det var en modbydelig ærgrelse, og det ærgrede ogsaa mig en hel
del.

Og det viste sig at min anatagelse havde været rigtig; Da jeg saa
endelig i 1920 vendte hjem, for at lave et andet stykke betroet
Arbejde for Godset. Fik jeg Kammerherrens udtrykkelige Udsagn om,
at for eftertiden kunne jeg godt regne med, at alt Godsets
Arbejde ville blive overdraget mig.

Og senere kom jeg jo ogsaa til at lave langt større Arbejde der-
ovre, end dette vi her paa denne usle maade, var gaaet glip af.

Da je saa alligevel efter Nytaar 1920, begyndte og tale om, at jeg
maaske hellere skulle komme herhjem og fortsætte, var det ligesom
en stor lettelse for Far, at jeg selv begyndte og snakke om
dette.

Og der ville vel nok ingen tvivl være om, at selv om Konkur-
rencen igennem Aarene var ved og blive haard ogsaa her, ville
her i hvert fald altid være en Levevej.

1920 - ja det var egentlig et underlig Aar, i mit levnesløb,---

Jeg lovede jo Far, inden jeg igen rejste til København efter Jul, at jeg i løbet af Foraaret ville komme hjem, og saa ellers blive herhjemme. Her var igen ved og blive Changge for en del arbejde, da materialesituationen nu var ved og blive bedre efter krigen.

Jeg havde fortalt Far og Mor, at jeg havde en Kæreste derinde; og at alt tydede paa, at det nu var gaaet galt for os, saa hun var bleven i Omstændigheder.

I og for sig tog de begge to denne meddelelse meget rolig; Mor kunne dog ikke lade være med lige at bemærke, at hun alligevel ikke kunne forstaa, hvorfor jeg saa ikke hellere havde holdt mig til en af de andre unge Piger, hun viste jeg havde gaaet noget med herhjemme.

Hun havde godt hørt lidt om dette her med Carla; Maler Holm var jo Farbror til Carla, og Mor kom jo saa meget sammen med Fru Holm. Men - der var alligevel ingen af dem der havde regnet med at dette var bleven til noget, jeg havde jo egentlig haft saa mange, som der kunne snakkes om, - og var bleven!

Og ærlig talt, var jeg saamænd heller ikke særlig begejstret, for denne situation.

Jeg kunne godt lide hende, hun var rar, livlig og nem at omgaas; Men - alligevel, - vi var saa meget forskellig i mange retninger.

Hun kunne tale og sludre med alle Mennesker, og var saaledes i besiddelse af en megen værdifuld Charme, og aldrig i tvivl om et svar, hvad der saa en blev talt om.

Og denne her evne, var vel saa ogsaa grunden til, at vi blev ved og komme sammen, selv om det af og til knob meget med, at vi havde de samme interesser! Og jeg kunne godt se, at vi ville faa mange besværligheder i den retning; Og ønskede næsten, vi kunne slippe hinanden.

Da jeg i 1919 rejste til Norge, tror jeg nok, at det for os begge, var en overbevisning om, at dette nu var forbi.

Men det blev det nu altsaa ikke, selv om vi maaske begge helst havde ønsket det; det var ligesom der laa en skæbne her, som ikke lod sig overvinde.

Da jeg igen efter cirka 1 Maanedes forløb, kom tilbage til København, var hun endnu paa Ferie med Ingeniør Vttgaaards ved Vesterhavet.

Og - ja, hvor var det saa alligevel dejlig, da hun saa endelig kom tilbage igen!

Men saa blev det altsaa efterhaanden for varmt mellem os.

Hun var en dejlig varmlodig Kvinde, og havde en prægtig veldrejet Krop, og da først alle disse yndigheder efterhaanden ikke mere var nogen Hemmeligheder, gik det jo ogsaa for os, som det jo ofte sker! Dog ødelagde denne omstændighed, slet ikke vores forhold - tvært imod, vi tog konsekvenserne af, hvad vi begge havde nydt.

Jeg kom som sagt herind igen, efter at have holdt Jul herhjemme;

Carla havde ikke i Aar haft fri i Julen.

Vi mødtes samme Aften til et Foreningsbald; Nej - der var ingen vej udenom, - - vi kunne nu ikke undvære hinanden mere - saa vi kunne lige saa godt se og blive gift ! Og paa den anden side; jeg havde mit gode Værelse hos Andersens i Hiesesgade i Kildevældskvarteret, og hun var endnu hos Ingeniør Yttgaards ! Og ingen af stederne var der nogen der blandede sig i vores sager, om vi saa var sammen Natten igennem!

Og en Lejlighed kunne vi selvfølgelig ikke faa herinde, her var jo endnu en ret stor Bolignød, og vi skulle jo heller ikke blive herinde.

Saa er der det spørgsmaal, hvordan ville det nu gaa med at skulle paa Landet igen.

Jeg havde nu været herinde i godt 3 Aar, men var jo dog alligevel født og opvokset paa Landet.

Carla havde været herinde i København i 8 Aar, og havde aldrig været hvan til at være paa Landet.

Hun ville jo selvfølgelig aller helst blive boende herinde; og det ville jeg egentlig ogsaa helst, jeg havde saadan set, aldrig holdt ret meget af Landet.

Men Far, - - og vel egentlig nok nærmest Forretningen herhjemme, kunne jeg ikke godt svinge.

Dette hørte alligevel med i mine Planer, til at jeg kunne forestille mig, at mit allerede for flere Aar siden fastsatte Maal, skulle kunne lykkes.

Jeg var fuldstændig klar over, det ville være drøjt, at faa sit Hjem paa Landet igen, men jeg mente saa, nu havde jeg faaet lidt af Storbyen med mig hened, med denne varmbloedige Kvinde, og saa skulle det nok komme til at gaa.

Landet og Landsbyforhold, og i det hele taget Landsbyfolk, havde i det hele taget altid iriteret mig, og jeg havde egentlig altid synes, at jeg maatte se og komme herfra !

Og nu - skulle man saa, alligevel til at forlige sig dermed.

Men jeg kunne stadigvæk ikke forstaa Mentaliteten.

Og her begik jeg jo nok en stor fejl ?

Man kunne maaske ikke havde gjort stort anderledes, om jeg eventuelt kunne have gjort disse Aar om.

Jeg isolerede mig alt for meget ! Og mente jeg havde lov til selv at passe mine egne sager, uden at spørge om andres mening.

Og det taaler Folk paa Landet aldeles ikke; der er et gammelt Ord der hedder: "Man skal følge Landets skik, eller Landet fly". Og i tidens løb, fik jeg tit dette at føle.

Men trods det, at jeg godt nok kendte dette Ord, tog jeg alligevel ikke hensyn dertil, jeg syntes stadigvæk jeg havde for travlt dertil! Økonomisk var der ingen der kunne spænde Ben for mig, dertil blev jeg ret snart dem alt for stærk; for det er i regelen ellers altid den første begyndelse, som der forsøges med, hvis man vil knibe uden om fællesskabet, og fremme sine egne interesser.

Der er vistnok ikke ret mange, der igen vender hjem til deres Hjemegn, efter fremmede omgivelser, uden der bliver en tilpasningskamp, man fører lidt fremmede skikke med sig, og det koster sommetider dyrt, enten man saa efterhaanden sletter af, og tilpasser sig; eller ogsaa som jeg syntes jeg ville gøre! Holde paa det, som jeg syntes var mest rigtig, og tage kampen op.

Økonomisk blev jeg jo altsaa den stærkeste, i alle disse styrke-

prøver ! Men da dette saa ikke lykkedes at knægte mig her, saa blev der begyndt paa at andgribe Renomeet! Og der fik disse her luskepetere meget bedre held.,

Sladder er jo for den rigtige, et taknemlig begreb, og allerbest er dette vistnok paa Landet, her findes jo Mennesketyper der er saa snæversynede, at de overhovedet ikke er i besiddelse af en evne til at skønne! Og hvis den og den siger saaledes - ja saa passer det vel ?

Først og fremmest, var det vel misundelse over den fremgang vi stadig havde, og ligefrem Ondskab over, at mine dispositioner næsten altid lykkedes.

Alle kneb blev brugt af vore modstandere.

Hvis det ikke lykkedes at andgribe mit arbejde og arbejds- metode, kunne vores tilbagetrukne Privattilværelse ogsaa godt bruges af visse kredse.

Der gik nogen Aar, inden det egentlig helt gik op for mig, hvad dette, med et godt eller daarlig Renomed, kan betyde.

Og det aller værste var, at da jeg endelig blev klar over, hvad dette kan betyde for Renomeedet; var det ikke mig mulig, at ændre denne min tilvante Livsførelse.

Hvorimod Carla for sit vedkommende, i løbet af nogen faa Aar, fik samlet sig en omgangskreds, og i det hele taget havde hun jo meget lettere ved, at talte og sludre, med alle mulige og udmulige Mennesker.

Jeg byggede os et stort smukt Hus, og vi fik indrettet os et dejlig Hjem; noget større og flottere end Folk i almindelighed havde det herude ! - Og - ja det maa man jo ogsaa helst ikke, det skaber straks en masse misundelse, som der ret snart er nogen der kan benytte sig af.

Arbejde var her altid masser af, og Forretningen gik strygende.

Jeg var altid mere optaget af dette, der best interesserede mig, end af ligegyldig snak med Per eller Poul! Da der var gaaet en tid, kunne jeg egentlig godt se det var galt, men jeg kunne nu ikke gøre anderledes.

Man bliver ikke populær, ved at være energisk, og passe sin egen Forretning.

Og i mange Aar, var dette med at være populær, mig ogsaa komplet ligegyldig.

Men efterhaanden som man bliver ældre, kan der alligevel godt af og til indtræffe smaa tilfældigheder, det kan tilsyneladende være ganske smaa Naalestik, som man alligevel ikke kan lade helt ligegyldig overfor.

Vi blev altsaa gift den 24 Maj 1920 i Zionskirken ude paa Strandvejen i København; og det skedte i al stildhed, der var sikkert ingen, der eventuelt saa os to, da vi kom og gik ind i Kirken, der kunne ane, hvad vores ærinde her i dag kunne være.

Det var 2 Pinsedag.

Vi tog straks om Aftenen, med toget herhjem, og var herhjemme med Nattogét, hvor mine Forældre var ved Toget, for at tage imod os.

Den næste Dag trak jeg i Murertøjet

Jeg skulle begynde paa et stort Hus eller Villa ved Lindeskoven, til en Skyttebolig for Skytten paa Ourupgaard.

Kammerherre Thesdorf havde set saadan et interessant Hus nede i Sydfrankrig, som han nu havde megen lyst til at faa lavet et noget i lighed med, nu her til dette formaal; der jo godt nok maatte være lidt egenartet. Og han udtalte, at kunne jeg klare denne Opgave, kunne jeg godt regne med, alt Godsets Murerarbejde i Fremtiden. Det blev et meget interessant stykke Arbejde, hvor der var mange meget interessante Detaillier.

Saaledes kom Kammerherrens Svigersøn, Greve Ahlefeld Laurvigen en Dag og spurgte, om hvordan jeg havde tænkt mig Skorstenen bygget.

Og vi fik en indgaaende drøftelse, andgaaende engelsk Arkitektur, som jeg ogsaa var ret godt inde i. I det hele taget, var det med en interessant og levende Interesse, hele Herskabet fulgte dette Byggeri.

Han foreslog saa, at jeg skulle prøve og andbringe en stor Karakteristisk engelsk Skorstenspipe nede i Tagfladen paa Huset; i stedet for det dengang almindelig brugte, at føre Skorstenen op igennem Rygningen af Huset.

Dette med at føre Skorstenen, lige igennem Tagfladen, var jo dengang noget helt nyt.

Jeg lavede saa en Tegning, til en saadan Skorsten, og den vandt megen bifald, da jeg viste Greven denne, og Arbejdet blev udført derefter.

Det blev i det hele taget et dyrt stykke Arbejde dette Hus, men det var ogsaa knagende solidt.

Men det blev i alle maader tilfredsstillende.

Et Billede af Huset, og beskrivelse heraf, er forresten udgivet i et Søndagstillæg til Dagbladet "Politiken", engang i 1922.

Her var jeg nu bunden ved dette stykke Arbejde, det meste af Sommeren! Det var en skøn Arbejdsplads, her ude mellem Skovene. Foruden dette havde vi jo masser af andet arbejde i gang, vi var gennemgaaende 12 Mand i Arbejde hver dag.

Vi byggede en Gaard med stort Stuehus og Staldbygninger til Hans Bonde, Sdr.Taastrup.

Staldhus i Idestrup til Laurits Petersen.

Beboelseshus i Sdr.Vedby til Maltgører M.Petersen.

Udhus i Sdr.Vedby til S.N.N.Banen.

Havde meget Arbejde baade paa Ourupgaard, Kringelborg og Brøndte Ege, samt cirka 39 andre forskellige steder, i større og mindre arbejder.

Det var et godt Aar, og en fin begyndelse, der gav et rigtig pønt Overskud, da der blev gjort op til Nytaar, og dette Overskud var der slet ingen diskution om, uden at det blev delt lige over.

Jeg havde jo altid været meget bestemt i mine Regnskaber, saa

derfor var det ogsaa nu en selvfølge, at jeg her fuldtud deltog, og forresten tilrettelagde, den endelige Nytaarsoppgørelse. Der var et pænt Overskud! Men det kunne der jo ogsaa sagtens være; det havde jo været et billig Aar for os.

Carla blev jo boende inde hos sin Søster Johanne i København, til hun havde faaet Barnet sidst i August.

Og jeg boede og spiste jo herhjemme, som jeg jo ikke gav noget for, saa alt hvad jeg tjente, var jo omtrent rent fortjeneste. Jeg rejste nok nogen gange til København, men rejsen kostede jo ikke den gang ret meget, og selvfølgelig kom vi saa ikke ud nogen steder, for at bruge Penge, i den tilstand hun nu befandt sig i. Da hun saa havde faaet Drengen og faaet ham Døbt, kom hun herved. Og vi fik den øverste Lejlighed, ude hos hendes Forældre i Nykøbing, hvor vi saa boede til vores eget Hus var færdig.

Jeg havde i Aarenes løb faaet sammensparet godt og vel 4000 kr., men alt var jo endnu udhyggelig dyrt efter Krigen; saa disse sammensparede Penge forsvandt jo som Dug for Solen, ligemeget hvormeget vi saa end sparede, og var nøjsomme.

Vi havde adskillige ting og Møbler selv, som vi godt kunne bruge midlertidig, ting som jeg selv i Aarenes løb, havde lavet i Husflidsskolen, og som jeg stadig betragtede som mit. Vi fik hos Snedker L. Andersen Sdr. Yrslev lavet en spisestue og et Soveværelse, og vi købte et Herreværelsesmøblement; der kun ialt kom til at koste os 1.547 Kr. Og saa var der Huset jeg byggede, det kom til at koste cirka 17.000 Kr., i ren Udgift; dertil skulle jo saa egentlig lægges mit eget Arbejde, saa egentlig blev det et dyrt Hus; alt var som sagt endnu meget dyrt i Efteraaret 1920! - Mange Materialer faldt allerede i Foraaret 1921 ned til det halve. Det var jo selvfølgelig ærgerlig! Men - alligevel kunne det jo have været værre; det allermeste arbejde havde jeg jo lavet selv, og tildels om Vinteren; og - et stort Hus var det jo. Vi kunne godt have nøjes med et meget mindre Hus! Men min tanke var at faa bygget et Hus, med en vis Salgsvardi, da jeg mente, at jeg paa denne maade, hurtigere kunne faa indtjent den Kapital, jeg allerede forlængst havde sat som mit Maal. Men da alle Priser nu begyndte og rasle nedad, blev det nu ikke saa nemt, at tjene de store Penge paa dette Hus. Der var tit nogen for at se paa Huset, men det blev længe en skuffelse; Folk havde ingen Penge mere. Og Skattely - som jeg havde regnet en hel del med, blev jo ogsaa efterhaanden ophævet, ved Loven andgaaende Mellekommunal beskatning, saaledes at der nu ikke mere, var den store økonomiske fordel, ved at bo herude, for Folk der havde deres erhverv og Fortjeneste inde i Nykøbing. Men i 1927 lykkedes det dog alligevel, at faa det solgt, og jeg fik enda trods alt, lidt mere end det havde kostet mig. Og saa en ting til, vi havde saa boet Husfrit her i disse Aar.

I 1921 begyndte vi lige saa snart det kunne lade sig gøre efter Vinteren, paa et Hus til Maler Hansen ved Sdr. Vedby Skov, og saa længe vi boede i Nykøbing var dette jo rart nær ved. Af Nybygningsarbejde var Folk jo nu ellers bleven lidt mere afventende, som jo kun var ganske rimelig, da Priserne alt for stærkt raslede nedad! Og der opstod mange steder store vanskeligheder, for det alt for dyre Byggeri, der i de senere Aar var bleven lavet. Pengeinstitutterne havde jo nu i bogstavelig forstand svæmmet i Penge, og havde saa mange steder vovet sig for langt ud med disse, og andbragt dem i Prioriteter, i dette alt for dyre Byggeri, der nu endte i store Krak baade her og der, og nær havde væltet nogen af Landets, mest solide Pengeinstitutter over ende. Vi havde dog rigelig af Arbejde, og vi var 7 Mand i Arbejde. Vi lavede 8 større Ny og Ombygninger, samt havde arbejde paa 36 andre steder! Ourupgaard blev den største samlede Kunde, her blev lavet af smaaarbejder, foruden de større ting, for over 7.000 Kr. Fritid havde jeg saa godt som aldrig noget af, da jeg efterhaanden tildels blev færdig med vores Hus, saa var der Haven, der skulle planlægges og ordnes! Og heldigvis var det endnu ikke bleven saaledes, at Skattevæsenet takserede ens energi og flittighed i form af Penge, der som senere hen i tiden, i dyre domme blev inddraget i deres komplet bundløse Kasse. Man havde i disse Aar, den daglige tilfredsstillelse, at havde man været flittig og sparsommelig, var det ogsaa med en vis glæde, man kunne gøre sit Regnskab op til Nytaar, hvor der saa var et pænt Overskud, der kom en mere fornuftig Kasse tilgode end

Skattevæsenet.

1922 blev igen et meget travlt Aar. Priseniveauet havde allerede lagt sig lidt mere fast, og nogen havde jo nok alligevel faaet lidt Penge tilovers fra disse Aar med de høje Priser.

Vinter havde vi heldigvis ikke haft ret meget at i Aar, saa vi havde næsten arbejdet hele Vinteren.

Og ret snart efter Nytaar, begyndte vi hos Ludvig Petersen i Sdr. Vedby; hvor der skulle bygges helt nye Landbrugsbygninger, og Stuehuset ombygges at det passede hertil. Gaarden laa nu med Udbygningerne mod Vejen; Nu skulle disse altsaa Nybygges paa den anden side Stuehuset; og opføres i pæne store moderne Bygninger, med Brandfri Lofter over alle Staldene.

Som sædvanlig tegnede og planlagde jeg selv det hele, og havde her en dejlig fri disposition, og en velvillig forstaaelse, for hvad jeg i den retning foreslog.

For det allermeste, var jeg selv med i arbejdet her under Opbygningen; men der var ellers meget andet arbejde i Aar, hvor jeg ogsaa skulle være tilstede ved.

Vi byggede et Beboelseshus til P. Kok, Veggerløse

Et Beboelseshus til Urmager Andersen, Idestrup

Et Beboelseshus til Tømremester Arthur Nielsen, Tjæreby

Et stort Materialhus til Anders Hansen, Elkenøre

Til Ourupgaard - Kringelborg og Brændte Ege, var der ogsaa store Bygninger.

Og saa var der foruden disse større Arbejder, lavet mindre arbejder paa 47 andre steder.

Det var travle Aar, og man fik lært at komme fra sit arbejde, her var aldeles ikke tid til, paa nogen måde at gaa og pusle over en ting; vi blev færdig med vores arbejde, og kunne begynde paa en næste Opgave, og Prisen var altid rimelig, enten dette saa skulle Afregnes i følge Regning, eller der var aftalt en fast Akkord. Selvfølgelig gav alt dette ogsaa gode Indtægter, det ville jo være meningsløst andet; og mine Pengeforhold var snart ved og komme i orden igen.

Jeg havde faaet en 1ste Prioritet paa 6000 Kr. i Sparekassen, resten af min Gæld til Far var betalt, og min Netto Formue var saa 6.100 Kr.! Og fra nu af, blev der nu ført temmelig nøjagtig Regnskabsopgørelse, af hensyn til Skattevæsenet, saaledes at jeg altid havde oversigt over, hvad jeg i Aarenes løb havde opgivet.

Vi kom ind i 1923, og igen i Aar var der en ny Gaard til at begynde med; det var til Evald Kok, Veggerløse, hvis Gaard var brændt, antagelig ved Ildspasættelse.

Vi havde lige Aaret i forvejen bygget et Hus til hans Far, og saa var Evald Kok, gift med en Datter af Chr. Skytte, Hillestrup, som Far og Mor kom sammen med Privat, og som en følge heraf, blev dette overdraget til os, at bygge den nye Gaard; som jeg tegnede og planlagde; samt selv ledede hele arbejdet.

Derfra flyttede vi vores Stillasmaterialer til Niels Kaare i Stouby, hvor vi byggede et stort Staldhus.

Begge steder var Akkordarbejde efter Tilbud, og med levering af alle Materialer.

Og da jeg selv til stadighed var med i arbejdet begge steder, gav disse to Arbejder et mægtig godt Overskud; der blev lige godt

8.000 Kr. foruden det jeg gennem mit arbejde, og som leder havde beregnet mig.

Ikke langt herfra igen, byggede vi et Hus i Tjæreby, til Hans Eriksen, ogsaa som Akkord efter Tilbud, og med alle Materialier, og som jeg ogsaa selv stod inde for, ogsaa dette gav et godt Overskud.

Vi byggede et nyt Stuehus til Ludvig Hansen, Elkenøre

En ny Kostald til Anders Hansen, Elkenøre

Et nyt Udhus til Frk.Hanne Larsen, Idestrup

En større Ombygning ved Brugsforeningen i Idestrup

Vi havde ialt 13 større Ny og Ombygninger i Aar, og dertil mindre arbejder 50 andre steder? Vi naaede det alt samment! Selvfølgelig var vi nogen stykker om det, men alligevel var det meget arbejde og faa fra haanden paa et Aar! Det blev et fint økonomisk Aar, med et stort Overskud.

Der blev ogsaa bygget nyt Alderdomshjem her i Idestrup i Aar!

Det var vi jo ogsaa med i; da det blev overdraget til samtlige Handværkere i Kommunen at opføre dette i Fællesskab, dog ved et fast Tilbud, men altsaa uden Konkurrence.

Og da vi jo i forvejen havde rigelig af arbejde til os, medens Anders Andersen ikke havde noget videre og bestille, kom han saa til, at staa for den daglige ledelse af arbejdet; hvilken han i og for sig ogsaa klarede meget fint, idet han fik afsluttet et regnskab, der gav en Bonus paa 400 Kr., og et Læs Stillas, til hver Part.

Dette var selvfølgelig kun et meget moderat Overskud, af et arbejde af den størrelse, men da jo ihvertfald bedre, end hvis han havde gaaet hen og lavet et underskud, for hans oversigt og tilrettelægning paa en Arbejdsplads, har jeg nu ikke saa stor respekt for.

Vi havde jo rigtig faaet sving i den gamle Forretning igen efter Krigens stilstand! Det var egentlig endnormt af arbejde, vi nu igennem de sidste 4 Aar havde lavet.

Og Far var igen rigtig veltilpas! bare der var arbejde til langt op over begge Værer, som man siger; saa var han best tilpas, og jo mere energisk arbejder han, og jeg tror aldrig han har prøvet at sige nej, til et stykke tilbudt arbejde, han skulle nok naa at faa lavet dette ogsaa, hvor vanskelig det end kunne blive.

Han havde altid haft Ord for, at fik han et stykke arbejde, saa blev dette ogsaa færdig indenfor en rimelig tid, og ogsaa til en Pris der laa inden for rimelighedens grænser.

Han havde Oversigt over en Arbejdsplads, og der var aldrig for ham nogen betænkning, inden han var igang med sit arbejde! Og han forlangte altid det samme af sine medarbejdere.

Vi havde jo af og til før i tiden, haft nogen haarde sammenstød om dette spørgsmaal, andgaaende denne arbejdsmaade, da jeg dengang holdt paa, der i nogen tilfælde skulle udvises lidt mere omhyggelighed.

Men da jeg nu selv stod, og skulle tage stilling, til alt dette arbejde, der nu strømmede ind, maatte jeg alligevel ogsaa her, følge hans eksempel.

Og saa kommer der dette.

Arbejder man med mange medarbejdere, og paa flere pladsser paa en gang, er der næsten altid nogen, der er tilbøjelige til, at sløse

noget med deres arbejde, særlig hvis de har en følelse af, at der næppe bliver tid til, at dette vil blive forlangt lavet om. Det kan godt blive farlig, at forsøge og glatte den slags ud, med saa læmpelig som mulig at rette det værste; og selv om dette i det fleste tilfælde, kun skaaner de Mennesker hvor man arbejder, for en ekstraudgift, faar man i regelen kun udtak for sin betænksomhed, og saadan set, stod man sig maaske ved, at lade arbejdet blive saa meget dyrere.

Dette var af og til sket i Fars Forretning, at der var enkelte ting der Kritisk kunne omtales, men mon dette ikke kommer til at foreligge alle steder, hvor der virkelig arbejdes Haandværksmæssig.

Og jeg var ogsaa godt klar over, at det samme skedte ogsaa af og til, i disse travle Aar.

Under uheldige omstændigheder, er dette jo noget der godt kan udnyttes, i megen høj grad, paa visse steder! I regelen er dette dog en opfattelse, som kun i meget ringe grad paavirker ens Foretning og økonomiske omsætning; derimod kan den slags modbydelige stiklerier, godt have en meget generende moralsk virkning, særlig da disse Rygter jo meget sjælden bliver gjort mindre, end man selv kender sagen.

I grunden var det jo ikke saa underlig, om vores Konkurrenter i deres fortvivlelse forsøgte at finde et middel, for om mulig at spænde Ben for os.

Helt utrolig var det næsten, at vi kunne blive ved med at have saa meget Arbejde, medens de andre kun havde lige fra Dag til Dag, saa misundelsen blomstrede jo frodig.

Vi kom i Aar op paa en omsætning paa over 160.000 Kr.

Vi havde i disse Aar, vi nu havde boet herhjemme, kun tænkt paa at arbejde og spare, og ikke en eneste gang havde vi været i København.

Men nu begyndte det ogsaa at lysned, hele den Gæld jeg havde faaet lavet var nu væk, og der var indsat nogen tusinde Kr. i Banker og Sparekasser til redserve! Saa vores stilling var nu saaledes, at vi godt kunne begynde og ofre lidt behagelighed paa os selv.

Og sidst paa Sommeren tog vi nogen Dage til København.

Vi havde jo flere steder baade hos Familie og Venner, hvor vi blev tilbudt at kunne bo, naar vi kom derind, men vi foretrak altid og bo paa Hotel; her var man jo saa dejlig fri og uafhængig, og altid inde midt i Storbyen.

Det var paa Missionshotel Wedstend i Helgolandsgade, og vi blev nu efterhaanden i de kommende Aar saa kendt her, at der altid var et Værelse til os, hvor vi end kom fra, da vi rigtig begyndte og rejse; vi har flere gange kommen her, hvor Hotellet ellers har været optaget, men hvor vi saa alligevel har faaet et Værelse, selv om der var blevet sagt nej til alle andre.

Hvor var det egentlig dejlig, at komme herind igen, vi havde ligesom en følelse af, som dette var alligevel vores egentlige Hjemsted; - og det andet dernede! - Ja - det var der vi skulle tjene vores Penge! - Og vi har egentlig akkurat den samme følelse den Dag i Dag, naar vi færdes derinde.

Vi fandt vores gamle Venner fra ungdommens Dage; hvor forbindelsen i disse Aar helt havde været afbrudt! Det var jo for os alle brydningsaar, hvor vi hver især havde nok og gøre, med

at tilrettelægge en Livsbane.

Min gamle Ven og Makker, traf vi paa en ganske pussig maade! Det var en Søndag Formiddag, vi kom gaaende ved Hjørnet af Frederiksborggade Krysset, saa er der lige plusselig en Cyklist der raaber: " Davsé' Thorvald, - er du her! ".

Og det var min gamle Ven Rud Rasmussen.

Ja - det er nu lige 30 Aar siden; og vi har stadig noget at drøfte, selv om vi i tiden derefter, mindst har truffen hinanden 4 a 5 gange hvert Aar; og gaar der alt for lang tid mellem disse besøg, skriver Rud. gerne : Nu synes jeg snart i skal komme en tur herind, der er vist noget vi skal snakke om:

Og efterhaanden traf vi jo flere af vores gamle Venner, ligesom vi ogsaa gennem dem, fik andre bekendtskaber, der alle var livlige og interessante Mennesker, som det var en fornøjelse og omgaas, idet de jo gerne havde, nogenledes de samme interesser som os selv.

Vi havde nok af og til nogen Mennesker herhjemme, vi kom lidt sammen med; Men jeg syntes aldrig jeg her kunne træffe Mennesker man havde fælles interesse med, og den slags Mennesker der er mig fuldstændig ligegyldige, kan jo aldrig blive til nogen underholdning for mig.

Her havde Carla det meget lettere, hun kunne sludre med endhver, og finde interesse deri.

Dette gav jo ogsaa af og til andledning, til ret svære skærmysler mellem os; jeg ville helst være hjemme naar jeg var færdig med mit arbejde, og hun ville helst have en hel del Mennesker og omgaas.

Der var jo stadigvæk temmelig skarpe Kanter i vores forhold, der ikke lod sig slibe væk, vi var jo som sagt, temmelig store modsætninger, i det aller meste: Jeg kunne ikke bøje af - eller maaske ville ikke; Og naar disse Kriser indtraf - forresten gerne med temmelig nøjagtige mellemrum; maaske havde dette en vis forbindelse, med hendes legemlige skifter, uden at jeg egentlig den gang, rigtig tænkte over denne forbindelse; men irriterende var dette, og der gik saa gerne nogen Dage, inden vores Dagligliv igen var normalt.

En ting tror jeg i hvert fald er helt sikkert, at havde vi bleven i København, havde vi sikkert ikke levet sammen i dag.

Det er mulig at dette er en Familiefejl, eller svaghed maaske, fra vores side, at vi har vanskelig ved at indordne os efter andre. Oskar har det jo ligesaadan! Men jeg tror ihvert fald ikke, han har opnaaet en bedre tilfredsstillelse, ved at blive skilt fra sin første Kone, og faaet en anden Kvinde, og leve Livet sammen med.

Og jeg tror heller ikke, at nogen af os egner os til, at leve Livet allene, uden at vi skal have en Kvinde i Huset.

Derimod ser det godt nok ud til, at vores eneste Søster kan leve sin tilværelse, uden at være bunden i et Ægteskab, og jeg vil egentlig godt tro, at dette er klogt gjort af Hende.

Min Broder Egon havde vi en hel del bryderi med her i Aarene omkring 1923! Han skulle nu ogsaa til, at skabe sig et Hjem og beskæftigelse.

Han var kommen tilbage, efter at have været ude og sejle som Maskinassistent, og nu ville han ikke ud og sejle mere.

Han fik imidlertid Plads som Assistent paa Stubbekøbing Elektrisitetsværk.

Hans modbydelige sleskede Kæreste, kunne hverken Carla eller jeg døje; og vi syntes de begge var lidt rigelig energiske til, at rane til sig herhjemme fra, særlig hendes fedtede maade at være paa, kunne vi ikke døje.

Saa en skønne Dag blev jeg rigtig gal i Hovedet over dette, skønt vi bestemt ellers ingen grund havde, til at være misundelige paa andre, vi fik jo stadig rigelig, baade det ene og det andet, dog maaske nok mest smaating; medens vi nu havde indtryk af, at dette skabede stykke Kvindfolk, fik lusket sig til, mere kostbare ting. Jeg havde saa et ret pinlig opgør med Far og Mor, andgaaende denne sag, da jeg i det hele taget mente, at hele Egons uddannelse havde kostet dem saa meget, at en lidt mere beskeden optræden, fra hans side ville være mere passende! Og i hvert fald ville jeg nu ikke mere være med til, at hans eller deres flotte vaner, skulle finansieres fra Forretningens Kasse, som jeg nu havde den ene halvpart i.

Og jeg forlangte saa.

At fra nu af, ville jeg have de 2/3 dele af det Overskud der blev tilovers, naar Aarets Regnskab var afsluttet.

Og hvis jeg ikke kunne faa dette, ville jeg hurtigst mulig realisere alt, og flytte til København igen.

Der var heller ikke en smule snak om den ting fra fra Fars side, uden at det kunne jeg godt faa; og han blev ikke en gang gal, over min noget lige vel dristige optræden.

Men denne sag, havde nu iriteret mig saa længe, at jeg ikke kunne tie stille længere.

Far havde jo ellers altid været meget nøjeregnende med Penge, dog mærkelig nok, mest naar det drejede sig om smaapenge, her kunne han godt være helt nærig! Paa den anden side, havde han jo ogsaa mere end Kapital nok, til deres tid, og Skattevæsenet var han ogsaa snart ved, og faa lidt besvær med.

Men alligevel? --

Jeg ved endnu ikke i Dag, om jeg kunne have taget dette paa samme rolige maade!

"Mor - kunne i hvert fald ikke tie stille"

Jeg kan lige saa tydelig se hende endnu, da hun med det allerblideste Smil sagde:

"Du er ellers en haard Hund Thorvald;- tror du du kan klare dig i Verden, med at være saa bestemt:"

Og paa en maade maa jeg nu give hende ret !

Det er vist vanskelig, og klare sig i Verden, ved og være for bestemt, i sine meninger og opfattelse.

Respekt skal man nok faa paa denne maade, men man bliver for meget en ener! Og det kræver der en meget stærk Karakter til at gennemføre.

Og populær, i almindelig Menneskelig forstand, det bliver man i alle tilfælde aldrig.

Saa kom vi til 1924, det største Aar i Forretningens hidtidige Historie, hvor vi kom op paa en Aarsomsætning paa 434.000 Kr., og arbejdede med en Arbejdsstyrke, paa ca. 60 Mand, det meste af Aaret.

Vi byggede i Aar den store nye Kostald paa Ourupgaard.

Den blev dengang, beskrevet som Verdens største Kostald for indbundne Kreaturer, idet der skulle være Plads til 372 stk Kreaturer, fordelt i 4 Rækker, paa langs ned gennem Stalden.

Det var et meget interessant stykke Arbejde, der helt blev overladt til mig og klare; baade i den daglige ledelse, samt at føre hele Regnskabet derfor! Og det var store Penge der her skulle regnes med; Udbetalingerne om Freddagen laa gerne mellem 4 & 5.000 Kr.

Megen Fritid blev der ikke denne Sommer.

Jeg husker saaledes en Søndag, jeg havde lige lagt mig lidt efter Middagen, for at hvile lidt! Saa begyndte tankerne og arbejde ?

Jeg havde sat en hel del Maal af om Søndagen! og plusselig slog det da ned i mig: " At der var noget galt ved denne afsætning:"

Og jeg fik ikke Ro i tankerne, før jeg havde været en tur derovre, og havde faaet efterprøvet disse Maal.

Foruden dette her store Arbejde ved Kostalden, blev der lavet meget andet arbejde, rundt omkring paa Godset; baade paa Kringelborg og Brændte Ege blev der lavet ret store Arbejder, hvor flere Murersvende var bundne, det meste af Sommeren.

Paa Hovedbygningen eller Slottet blev der ogsaa i Aar lavet store ombygninger; der blev blandt andet, indrettet et meget elegant og særpræget Badeværelse.

Hovedsagelig af hensyn til, hvis Herskabet skulle faa den store ære, at Huse vores Konge og Dronning, ved et af deres besøg her i Landsdelen!

Navnlig Kammerherreinden var udhyre Aristokratisk; og en saadan ære, at Huse vor Konge og Dronning, havde hun hellere end gerne afstaaet en Herregaard for; Ækonomi havde hun aldeles ingen begreb om! Og selv om Kammerherren af og til brummede noget over hendes dispositioner, fik hun alligevel næsten altid gennemført sin Villie.

Begge var de dejlige flinke og behagelige at omgaas; dog absolut best overfor dem, der kunne andslaa en dyb ærbødig tone og opførsel; de kunne næsten i deres ærbødighed, opnaa alt hos dem. Dette blev dog ikke just vendtet, af os selvstændige Næringsdrivende! Men alligevel, skulle man helst ikke sige dem noget imod.

Jeg havde i disse Aar, en hvis fortrinsstilling herovre, og der blev altid spurgt om min mening om en sag, og denne blev respekteret.

Vi var jo nu midt i denne her Periode, hvor denne Stand i vores Samfund, skulle slaas ned! Hvad jo ogsaa i en temmelig udhyggelig grad, lykkedes ret godt.

Nogen steder maaske nok lidt berettiget ?

Dog var dette vist ret tvivlsomt, om dette her, blev til nogen gavn i samfundet.

Kammerherre Frederik Thesdorf var egentlig en jævn fornuftig Mand, der tildels kunne tale, og omgaas alle Mennesker; han kunne godt lide at more sig lidt! Og var sikkert nok en gemytlig Selskabsmand.

Men absolut ingen ødeland ?

Og havde han haft Myndighed over sin Kones lyster, tror jeg ikke det havde gaaet saa skævt i deres Ækonomi, som det tilsidst endte med.

Han var saadan set en dygtig Landmand.

Og i en saadan stor Gaards Bedrift, bliver der da selvfølgelig ogsaa en stor Pengeomsætning, der jo da ogsaa er en slags Forretningsvirksomhed, hvor der kan ventes, og forlanges, en rimelig fortjeneste ud af; og en vis ret for indehaveren deraf, til at disponere over disse Midler.

Og det er jo da alligevel ikke denne Stand allene, der af og til i tidernes løb, har disponeret forkert!

Da de daarlige Aar sidst i tyverne, saa igen begyndte og sætte ind blev de meget fattige Mennesker; saa fattige, at de ikke engang havde raad til, at bebo deres eget Hjem; men måtte nøjes med en indskrænket Beboelse, i nogen faa Rum nede i Kælderen på Slottet; det øvrige var der slet ikke raad til at holde opvarmet og vedligeholdt.

Og godset blev forpagtet ud.

Først til Werkmeister; og da han plusselig døde i en ret ung alder! Overtog daværende Statsminister Madsen Mygdal Godsets Forpagtning.

Godset var imidlertid bleven saa forarmet, at det ikke længere kunne bevares mere for Slægten Thesdorff.

Og efter denne Forpagtnings ophør, blev Ourupgaard og Brændte Ege købt af Ingeniør Højgaard; der nu mente at se sin fordel ved, at trække nogen af sine store Kapitaler hjem, som ellers var andbragt i Udlandet.

Og Kringelberg blev overtaget af Kammerherrens Datter Grevinde Frøken Ahlefeld Laurvegen, som en slags fidekommi, og som hun kun havde meget ringe indflydelse paa! Og dette er stadig Forpagtet af Danielsen; der har haft denne Forpagtning i mange Aar.

Der var nu kommet nye Ejere, og saa kunne Samfundet saa ellers i sin helhed skønne over, hvilken af disse to systemer der var til den beste økonomiske gavn.

Det hele blev jo nu dreven rent Forretningsmæssig.

Der var ingen selvstændig Næringsdrivende Haandværker, eller anden - der mere var knyttet til Godset.

Hele Driften blev Maskindreven, og denne slugte alt Skattemæssig Indtægt.

Det store knippeltsolidt byggede, - slet ikke saa gamle Slot, blev delvis nedreven - det var alt for dyrt i Skatter, til at det kunne betale sig at lade det blive staaende! At - denne spøg, med at nedrive og ombygge kom til at koste flere Hundrede tusinde Kr. betød jo ikke saa stort, for den nye Magthaver; - saa kom dette i hvertfald ikke Samfundet tilgode, i form af Aarlige Skatter til Stat og Kommune.

Ja --- dette kalder man i Dag klog Politik ? -

Jeg havde først paa Vinteren deltaget i Teknologisk Instituts Bygningshaandværker Kursus i København, for at sætte mig lidt mere ind i Jernbeton Konstruktioner og Nivelering m.m. af hensyn til de store Arbejder der forelaa til Sommer.

Det havde været i 3 Uger og egentlig en udendelig lang tid, at være borte fra sin unge Kone i, naar man kun er 27 Aar.

Jeg havde i disse 3 Uger boet hos Carlas Søster Johanne, der havde tilbudt os, at jeg godt maatte bo der tildels gratis, og dette var jo en stor hjælp for os, ved at slippe for at betale for opholdet herinde, og derved ogsaa havde et Familiært tilholdssted, og altsaa ikke havde saa stor andledning til, for rent tidsfordriv at bruge udnødvendige Penge.

Flere Aftener om ugen var der jo et eller andet herinde paa Institutet, og de Aftener hvor her ikke var noget var jeg saa gerne sammen med Familien.

der var noget galt ved denne afsætning:"

Selv om deres Omgangskreds nu ikke passede mig saa godt.

En aften, medens jeg var herinde, havde Kommunisterne arrangeret et Mindemøde i Idrætshuset paa Stadion; og derefter Fakkeltog, herfra og til deres tilholdssted inde i Kronprinsessegade.

Det blev en oplevelse, som jeg sikkert aldrig vil glemme.

Jeg havde nu ikke været med til Mødet i Idrætshuset; det hele var foranstaltet i andledning af Lenins Bisættelse i Moskva; og det emne interesserede mig nu ikke saa meget.

Det var jo ikke ret langt fra hvor vi boede, og jeg var gaaet hen for at se Fakkeltøget.

Det var ellers bidende koldt, og store Snebunker laa der paa begge sider af Gaden.

Alligevel var der masser af Mennesker, der havde været lige saa nysgerrig som mig!

Hele Vesterbrogade var stuvende fyldt, lige her fra Stadion, og helt ned til Sørne! - Saa stuvende fyldt, at alt Trafik igennem den ellers temmelig brede Gade, var fuldstændig stoppet; om det saa var Sporvognene maatte de opgive og køre igennem.

Og saa - plusselig kommer hele denne Flok Marcerende, opstillet i række og geled, og i en hel Skov af Fakler; helt Millitært- og ret Faretruende syntes det mig!

Der var helt rolig og stille, her i den mørke og kolde Vinternat! Fra Fakkeltøget lød der af og til ligesom en Tritkommando, ellers var alt fuldstændig rolig.

Dette her - lignede slet ikke dansk mentalitet?

Kunne saadan noget, virkelig foregaa i en Københavnsk Gade.

Jeg fik i hvert fald den tanke: "Hvad ville der nu ske - hvis der maaske, ganske tilfældig - faldt et Skud!

Og jeg synes, jeg kunne spore paa hele Folkestemningen, at der var mange der havde den samme følelse? -- For - egentlig ganske utrolig! - hvor kompakt fyldt Gaden ellers havde været, blev der nu ingen vanskeligheder, for at Fakkeltøget kunne komme igennem. Det hele forløb glat uden nogen som helst gnidninger, saa hvidt jeg da kunne se.

Jeg naaede ned til Sørne, og saa Fakkeltøget passere over Fredensbro, det var herfra et smukt syn og se paa - og spændingen var nu udløst.

Men - et stykke fra det blide Danmark var dette nu ikke det Skuespild, jeg her havde været tilskuer til.

Paa Teknologisk Institut var det især Murermester Rud. Jørgensen der gjorde et vist Indtryk paa mig; han Underviste i Kalkulation og Forretningslære.

Og jeg husker at han navnlig blev ved med og gentage-

"Pas paa dit renommé!" I din Forretning? --

Jeg skal indrømme! Den gang fæstnede jeg mig egentlig ikke saa stærkt ved dette!

Jeg fandt det vist snarere lidt paafaldende!

Men rigtig er det vist alligevel: dette - kan vist ikke siges tit nok.

Og muligvis havde dette ogsaa for ham, været bitter Erfaring; idet han oprindelig var tredie Generation i en Murermesterslægt i Odense.

Han havde jo nu slaaet sig ned i København, hvor han var i Kompagni med Murermester Plange.

Det var et godt og lærerig Kursus, som alle godt kunne have gavn af: ikke allene det man direkte kan tilegne sig igennem Under-

visningen; men maaske ogsaa i lige saa høj grad, de Mennesker man her er sammen med, og taler med om Dagens besværligheder, kan have sin store betydning.

Det var nu tilsidst bleven et rigtig modbydelig Vintervejr: Hvor Isen havde begyndt og pakke stærkt sammen i vore Farvande; og jeg var selvfølgelig efter hele denne tids forløb, meget spændt paa, at saa hurtig som mulig, igen at komme hjem til min unge Kone.

Paa Banegaarden fik jeg besked om, at de turde ikke love vi kunne komme over nede ved Masnedsund! Færgen havde helt maattet indstille Overfarten, men Isbryderen Stærkodder forsøgte at bringe Passagerer og nødvendig Gods over.

Her var koldt og trist paa Banegaarden den Morgen.

Og jeg har vist aldrig nogensinde set Københavns Hovedbanegaard, saa Mennesketom, der var ingen der i disse Dage skulle ud og rejse, uden at dette var strengt nødvendig! Og man var jo ogsaa alvorlig nok bleven advaret derimod.

Jeg tog alligevel afsted, idet jeg mente, at jeg da saa alligevel var saa meget nærmere Hjemmet.

Da vi ved godt Middagstid kom ned til Færgelejet laa den sidste Færge, kun ca. et par Hundrede m. ude, og Isbryderen arbejdede for at befri den; og egentlig saa det hele ikke slet ikke saa galt ud! Man fik nærmest det indtryk at situationen nu var ligesom ved at bedre sig lidt.

Det var et rigtig pænt Vejr, og slet ikke koldt ?

Men i løbet af Eftermiddagen, dadlede den første Optimisme dog betydelig.

Og der gik vist 3 Timer, inden Færgen naaede ind til Bolværket, og det var med et glad resigneret smil, de rejsende kunne gaa fra Borde, og ind i det mere sikre Tog.

Det var nu stærkt hen under Aften, og vi fik besked om, at Isbryderen turde ikke risikere, at gaa over i Dag, da der ikke regnedes med, den kunne naa over inden Mørkets frembrud:

Men - den ville forsøge at gaa over, saasomt der var en smule bedring i Vejrsituationen! Og de Passagerer der ønskede det, maatte gerne opholde sig i Salonen om Bord paa en Færge, der laa i Færgelejet, og var fuld opvarmet.

Jeg ville nu ikke risikere, at de plusselig stak over, uden at jeg kom med, saa jeg blev paa Færgen! - Men - det blev en lang Nat.

Men - altsaa ganske rigtig, tidlig den næste Morgen blev der lavet i stand, til at vi skulle prøve og sejle over; og mange af de Mennesker, der var taget ind paa Hotel i Vordingborg, kom ikke med over denne gang.

Det blev en meget besværlig Sejltur, vi var ikke kommen ret langt ud, føren vi sad udhjælpelig fast i Isen; der maatte saa et par Mand ud paa Isen, de huggede saa et Hul igennem Isen, hvor der blev stukket et Anker ned igennem! Saa Dampspillet paa, og paa denne maade knækkede saa Isen et stort stykke uden omkring os; og paa denne maade, lod det sig gøre at skubbe og knække Isen! Men selvfølgelig var dette jo nogen besværlige Manøvrer.

Og der gik ca. 5 Timer inden vi endelig kunne gaa fra Borde i Overhoved Færgehavn.

Saadan set, egentlig en meget interessant Oplevelse, det havde været en gigantisk Kamp mod Naturkræfterne.

Men - altsaa ikke saa sjovt naar man længes Hjem.

Vi slap altsaa over, og Isbryderen Stærkodder naaede ogsaa til-

bage igen ! --

Men - da den næste gang forsøgte, at naa over til Falster, tog Naturkræfterne alligevel Magten fra dette saa store Skib: Den slap ikke denne gang igennem, men maatte følge Isens vandring, til de efter smaat et par dages forløb, maatte sætte Passagererne i Land omme ved Sortsø, da der paa dette tidspunkt, aldeles ingen Mad var tilbage i hele Isbryderen.

Men - - endelig var jeg da saa hjemme igen; efter ikke at have set eller mærket min Kone i godt 3 Uger, og jeg havde jo været næsten to dage om at rejse fra København til Falster.

Stor var Glæden selvfølgelig paa begge sider; og trods Vinter og kulde kom Carla jo farende helt ud paa Gaden, for at modtage mig!

Vi havde jo aldrig været saa lange væk fra hinanden, i de Aar vi nu havde været gift, og disse 3 Uger, havde jo ogsaa været en lang og drøj tid for hende, at være allene i! Jeg skal ærlig indrømme at jeg var mindst lige saa glad som hende for at mødes igen! Og hvor var det dejlig vellystigt, og mærke hinanden igen.

Det kan godt være at Naboerne fik lidt travlt, med at gemme sig lidt bag Gardinerne! Men - det tænkte vi nu ikke saa stort over i Vjeblikket.

Det blev som sagt et meget travlt Aar, vi gik ind til, og foruden disse store Arbejder vi havde paa Godset Ourupgaard, byggede vi mange andre steder.

Et meget stort Staldhus til Rasmus Poulsen, Tjæreby

og et meget stort Stuehus til Laurits Pedersen, Idestrup

Allene hver af disse to Bygninger var saa store, at dette havde været Arbejde nok til, vores Forretnings almindelige omsætning i almindelige tider.

Desuden byggede vi et Stuehus til Chr.Olsen, Tjæreby

En Ladebygning til Hans Hansen, Tjæreby

En Ladebygning til Chr. Larsen, Idestrup

En Ladebygning til Rasmus Mejssen, Sdr.Kirkeby

Samt flere ret store Arbejder rundt omkring, og saa foruden lavede vi mindre Arbejder paa 60 andre forskellige steder.

Vi blev ingen steder helt færdig, inden vi maatte skynde os hen et andet sted, for ogsaa her, at se og faa lavet det mest nødvendige, og det var ikke saa helt faa smaa ting, der først blev lavet, i løbet af det næste Aar.

Selvfølgelig blev det ogsaa økonomisk set et godt Aar.

Min likvide Formue var nu paa over 20.000 Kr., og jeg var nu nogenlunde sikker paa, at jeg var inde paa den rigtige Vej.

De første Aar jeg havde været herhjemme, havde jeg ikke udfyldt Selvandgivelsen til Skat, men nu gik det altsaa ikke længere. Dog var der aldrig endnu nogen der havde næret tvivl om, uden at jeg havde betalt nok i Skat, tværtimod, var der vistnok, da jeg begyndte at opgive, enda nogen der mente at jeg havde en lille tilbøjelighed til, at opgive for store Tal!/

Far var selv med i Sogneraadet i disse Aar; og dette var jo noget ret udsædvanlig i disse Aar, at nogen kunne erhverve en Formue i løbet af saa faa Aar.

Her var jo endnu en hel del Middelalder i Kommunens Administration, og i Skattespørgsmaal saa de helst, at Folk saa hvidt mulig opgav den samme Indtægt og Formue hvert Aar; saa blev der i regelen ingen indvendinger gjort! Formuen i det hele taget, var jo nærmest et underordnet spørgsmaal, og som de mest regnede med var et Privat problem! Og netop denne opfattelse, blev jo saa for mange en temmelig kostbar opfattelse, inden denne fejl blev rettet.

Jeg havde nu allerede opfattet, det gale i denne opfattelse, og var klar over det holdt ikke i længden: saa derfor havde jeg lige fra den første begyndelse, da jeg rigtig begyndte at tjene Penge, søgt og have klar oversigt over dette spørgsmaal, saaledes at der altid var et rimelig forhold tilstede, over hvad jeg ejede, og hvad jeg opgav til at svare Skat af.

Det var i hvert fald nogen heldige Aar, til at opbygge en Formue i, man slap med en rimelig Skat, af en god fortjeneste, saa jo mere der var og lave, desto hurtigere steg ens Formue; og selv om denne steg støt og stadig, skedte der alligevel ingen ændringer i vores daglige tilværelse, vi sparede saa meget vi kunne, dog uden at fornægte os selv den part af Livets goder, vi syntes laa inden for vore grænser, for en jævn Menneskelig tilværelse.

I forhold til sidste Aar blev 1925 et forholdsvis rolig Aar, selv om der var masser af Arbejde; det var ikke nær saa forceret alt-samment, og vi havde ikke nær saa mange Folk i Arbejde, og det var ikke de store Penge der hver uge skulle fordeles til Ugeløn. Alle Priser paa Materiale og Lønninger var nu faldet meget. Saadan at der egentlig nu kunne bygges meget billig.

Vi byggede i Aar en stor Lade hos Rasmus Poulsen, Tjæreby i følge Akkord med alle Murermaterialer og Cementsttagsten, der kun skulle koste lige knapt 6.000 Kr., og saa havde vi endda 1.562 Kr. i Overskud.

Vi havde i Aar et andet eksempel, der endda næsten var enestaaende, og bevis for hvad der nu kunne bygges et nyt Hus for.

Det var hos Chr. Jakobsen, Sdr. Taastrup.

Han havde i Aarenes løb ombygget Gaardens Huse efterhaanden som han havde Midler dertil! Og det var meget store Bygninger han saa fik lavet, og fuldt moderne.

Af Udbygningerne manglede der nu kun det Vestre Hus; og dette havde han nu faaet Midler til at forny i Aar.

Han købte selv alle Materialerne, som han selvfølgelig betalte pr. Kontant; Murerarbejds løn betalte han ogsaa selv Uge for Uge, til Arbejdsmandshjælp! Og saa fik vi alle vores Kost paa Gaarden, under hele Arbejdet.

Og hele Regningen fra os, for at udføre dette store stykke Murerarbejde, beløb sig til i Penge 1.291 Kr.

Det var som sagt et meget stort Hus, det var 30 Alen langt, og 17 Alen bredt meget højt, og var dækket med Tagsten; det skulle jo være stort, for at staa i forhold til de andre nybyggede Huse.

Dette med at vi fik hele vores Kost paa Gaarden, var jo ellers noget, der nu snart helt var falden væk, og dette var ogsaa det sidste sted, hvor denne betalingsmaade blev benyttet i min tid!

Men at det sparede kontante Penge, er der jo ingen tvivl om. Dog byggede vi ogsaa paa samme betingelser, en Lade til Niels

Kaars i Stovby i Aar.

Jeg lavede en meget interessant Ombygning for Dyrlæge Svann i Veggerløse, hvor vi sankede hans Garage, saaledes at Pladssen over Garagen kunne bruges som Altanhave; en meget interessant Opgave, hvor alle Dispositioner helt blev overladt til mig, og mine beregninger gav et udmærket resultat, og blev til fuld tilfredshed.

Vi lavede større Ombygninger hos:

Niels Kimer i Tjæreby, Stuehus ombygget & Tegltag

H.Huge i Tjæreby, ligeledes Grundmur og Stuehus

Chr.Pommer i Sdr.Vedby, nye Grundmure.

Og saa en masse andet Arbejde paa Ourupgaard-Kringelborg og Brændte Ege! Samt nogenledes de sædvanlige andre steder.

I Vinteren 1926 byggede jeg for egen Regning et Hus ude ved Sdr.Vedby Skov, som en af vores Murersvende Oskar Jørgensen overtog som Lejer med Forkøbsret.

Denne Grund fik jeg paa saadan en lidt kunstig maade !

Den var købt af en Møllersvend fra Systofte, som saa havde været hos mig, om at faa bygget sig et Hus; Da Tegninger og Overslag, som jeg havde lavet, blev færdige, kunne han alligevel ikke skaffe Penge, saa han kunne faa bygget Hus !

Han tilbød saa mig Grunden, for den samme Pris, som han selv havde givet.

Den laa jo godt for, ikke ret langt fra Nykøbing, og kunne jeg saa faa bygget et lille Hus her i Vintertiden, kunne dette sikkert altid nemt omsættes.

Paa samme tid var der saa imidlertid kommen endnu et Byggeri, der ogsaa skulle laves i en fart.

Det var Købmand Aksel Rasmussen, Sdr.Vedby, der havde solgt sin Forretning her, og nu havde købt Grund ude i Stovby, og her skulle have opført sig nogen ret store Bygninger, til Foretning igen.

Overbanemester Jensen havde købt sig en Grund i Sdr.Ørslev, og skulle her have bygget sig en større Villa, hvor jeg ogsaa, foruden at udføre Arbejdet ogsaa, maatte lave Tegninger og Overslag. Saa plusselig en Nat først paa Sommeren, brændte Marius Nielsens Gaard, det var en af de sidste gamle Gaarde, der laa her inde i Byen; den var jo som alle andre gamle Gaarde i de gamle Landsbysamfund, klemmt op i et Hjørne af Avlingen, uden ret meget udenomsplads ved Gaarden.

Og Gaarden skulle jo nu flyttes ud, og pladsseres lidt mere Centralt for Driften.

Det blev overdraget mig som sædvanlig, at sørge for Tegninger og Planer, til den nye Gaard ! Og det blev igen min frittid det gik ud over; det var nu den 4de Plan i Aar, og alt sammen helst noget der skulle være lidt særpræget.

Nu var denne Marius Nielsen jo en meget klog Mand (sagde han da) og han havde aldrig nogensinde oplevet at have saa mange Penge mellem Hænder før.

Saa han fandt ud af, at han selv kunne købe alle Materialerne, saaledes at vi kun skulle beregne en fast Pris, som vi kunne udføre Arbejdet for.

Og for dette skulle vi have 10.125 Kr.

Og da vi var færdig med Arbejdet, havde vi et Overskud paa

3.298 Kr., saa det var jo meget fint.

For hans Administration af de store Penge, gik det derimod ikke saa godt! Han fik forlidt Penge? Og laane nogen var der ikke megen udsigt til han kunne! Han havde altid haft lidt flotte vaner, og en lidt daarlig økonomi ! Og Pengene hang absolut ikke løse paa træerne mere.

Os skyldte han endnu ca. 3.000 Kr., og han kunne ingen udvej se, hvor han skulle kunne skaffe disse Penge !

Jeg havde hele Sommeren gaaet og faaet lyst til denne Grund, med resten af Brandtomten! der var en pæn Have og masser af Stenmaterialer begravede i Jorden.

Og da jeg saa tilbød ham, at jeg godt ville overtage denne Grund for det manglende beløb, gik han med lettelse og uden større betæneligheder ind paa det.

Far var ikke meget interesseret i dette, han ville hellere se Pengene; saa jeg overtog Grunden helt for egen Regning, og havde saaledes helt frie Hænder, til at disponere som jeg selv ville. Og det blev en god Forretning!

Den var alligevel noget større i areal, end vi egentlig saadan løselig havde regnet med, i det den var meget udregelmæssig i Form, og der var omtrent en hel Tønde Land.

Der kunne være blevet et par prægtige Lystejendomme paa Arealet ved at lade det blive liggende i omtrent den tilstand, hvori det laa efter Branden; hvor den prægtige gamle Have saa kunne bevares i sin dejlige beplantede form: Og resten af Arealet, kunne ogsaa anlægges meget smukt og interessant, ved omtrent at lade det ligge i den form det nu havde.

Jeg havde mange Planer og Spekulationer her; og det var for mig udforglemmelige Oplevelser, at gaa her paa denne min store Plads og dejlige Have! Og rigtig lade Fantasien spille, om hvordan det hele kunne komme til at tage sig ud!

Og - det smukkeste Billede ville jo aldeles ubetinget blive at udlægge det i to ejendomme! Men - saa kom jo det økonomiske spørgsmål ! -- Kunne der blive købere til saadan nogen Ejendomme her ? --- Disse interessante Spørgsmaal og Planer, optog mig i den grad, at jeg tit kunne vaagne om Natten, hvor mine Tanker har været optaget af disse Planer, for straks i vaagen tilstand, at køre videre med dette ! - Det var en oplevelse - og blev aldrig til besvær.

uden

t

Jeg valgte dog, at udstykke det i 3 store Grunde og 2 mindre. Og Kælderudgravningerne blev saa benyttede til at planere hele Brandtomten med.

Det var et stort arbejde, at bringe Pladssen i orden; der var store sten alle vegne, der skulle rydes til side! Men samtidig var dette jo selvfølgelig ogsaa en Værdi, og jeg havde jo altid været hvan til, at regne med alt af Værdi.

Det blev efterhaanden store dynger af Sten vi fik stablet sammen; og alt dette arbejde blev lavet i løbet af de nærmeste Vintere, naar det ikke var Vejrtil at lave noget andet.

Et drøjt Arbejde var det jo af og til i Vinterkulden, dog varmen kunne man altid holde, naar først man fik fat i den store Stenhammer.

De første par Aar rystede Folk i almindelighed noget paa Hovedet og mente, at jeg her alligevel nok, havde vovet mig ind i en Opgave, som jeg næppe kunne løse; og hvad ville jeg mon bruge disse mægtige Stendynger til!

Allerede Aaret efter, lidt hen paa Efteraaret begyndte vi paa det første Hus, og det blev et stort Hus, som der var en Adjunkt Kobbernagel ude fra Latinskolen der skulle have.

Men denne Kælderudgravning fyldte jo ikke meget i de store Huller, hvor den gamle Mødding havde været.

Saa den næste Vinter begyndte jeg igen paa Udgravningen til endnu et stort Hus!

Jeg havde nemlig om Sommeren, købt en hel masse Mursten, ovre paa Ourupgaard, hvor der var nedrevet en stor Bygning som der ikke var brug for mere; og den havde jeg faaet til en meget billig Penge! - For som Godsforvalter Hastrup sagde: "Man skulle vel nok kunne hjælpe hinanden, efter alt det vi nu i flere Aar havde haft sammen!" -

Og Tømmer havde jeg ogsaa faaet fra Savværket !

Jeg manglede altsaa kun lige røde Facadesten, til udvendig Mur.

Og - saadan blev jeg saa ved i de kommende Aar.

I 1933 blev jeg omtrent færdig med det sidste af disse fem Huse jeg havde Planlagt, og saa var hele Grunden bebygget, dog var de ikke hermed solgt altsammen, jeg stod endnu som Ejer af de fire af Husene, der enten var Lejet ud, eller dog for de fleste, Lejet, med Pligt til senere at skulle overtage Skødet.

Det sidste Hus hernede, hvor der var en ganske dejlig Have til, havde jeg ellers bestemt, at vi selv ville have; hele Pladsseringen va saa dejlig, at det kunne blive en rigtig ønske Ejendom, hvis dette rigtig kunne blive forstaaet.

Jeg fik imidlertid lige i førstningen af 1934 et saa gunstig Tilbud, om at udleje denne til Fru Werkmeister, at jeg lod hende faa det paa en 5 Aarig Kontrakt.

Efter denne Kontrakts udløb, lejede jeg saa igen ud til Fru Ingeniør Gerda Petersen paa en 5 Aars Kontrakt, og da denne Kontrakt saa udløb, købte hun saa Huset.

Og saa var hele denne Spekulation afviklet, alle de andre Huse var nu solgt og afviklede, og alle steder havde jeg faaet min indskudte Kapital fri.

Jeg havde lagt meget arbejde paa denne Plads !

Men - jeg havde ogsaa haft mange dejlige hvilestunder herved - hvor der saa var dejlig frit spillerum for Tankernes flugt - og hvile i Sindet.-

Og selv om jeg jo egentlig ikke, i nogen af disse 5 Ejendomme, fik den helt store Gevinst hjem, var det alligevel en god økonomisk Spekulation, jeg her fik sat i gang i 1926.

Der blev ogsaa i Aar bygget ny Præstegaardsbolig her i Idestrup; og dette arbejde skulle vi jo ellers under almindelige forhold tilkomme at lave! Det blev imidlertid udbudt til offentlig Licitation; om med alt det arbejde, vi nu laa inde med, blev vi alligevel for dyre i vores Tilbud.

Der var 8 Murertilbud og vores Pris laa lige midtvejs.

Arbejdsforholdene var jo nu igen bleven saaledes, at der var mange Haandværkere, der maatte ret langt omkring, for at sikre sig arbejde.

Vi var i disse for mange saa vanskelige Aar, saa lunt sikrede, ved Herregaardsarbejdet paa Ourupgaard - Kringelborg og Brøndte Ege; hvor næsten altid var arbejde til et par Mand; og samtidig byggede jeg en del Huse, for egen Regning, som der jo ogsaa stadig blev afsætning for.

Fra Marius Nielsens den nye Gaard, flyttede vi straks efter Nytaar 1927, vores Stillasmaterialer ud til Klostergaarden i Nykøbing, hvor vi skulle bygge ny Ko og Svinestald m.m.

Klostergaarden er Sukkerfabrikkens Avlsgaard, de tilliggende Jorde her var før i tiden bleven dreven inde fra Fabrikken! Men nu var der efterhaanden i Aarenes løb, bleven opfyldt saa store Arealer her ude i Hasselø Marsk, af Slamaffald, at denne Jord kunne begynde og dyrkes;

Her var for nogen Aar siden bygget en stor Ladebygning og en Beboelse for en Bestyrer.

Og nu skulle der saa bygges Staldbygninger, der omtrent svarede til en lille Herregaard, paa omkring vel ca. 500 Tdr.Land.

Og da vi heldig havde faaet det store Kostaldbyggeri paa Ourupgaard, blev dette store Arbejde ogsaa overdraget til os, og efter min Tegning og Projektering.

Her var jo ogsaa mange kloge Folk der skulle snakke med, og daværende Direktør J.Tommerup, der jo havde været Købmand i Nysted, og i den tid selv handlet med Bygningsmaterialer, klarede jo selv alle disse Indkøb, saaledes at jeg bare skulle rekvirere dem, efterhaanden som vi skulle bruge dem.

Ogsaa dette Arbejde blev udført ifølge Regning.

Direktør Tommerup ville gerne have en fast Pris paa Arbejdslønnen inden vi begyndte.

Og jeg regnede da denne ud til at ville blive 14.000 Kr. Han mente dog ikke, efter hvad han kunne bedømme, at det ville komme til og koste saa meget, men saadan set var det jo ikke just Prisen, det her drejede sig om; Og Aftalen blev saa, at vi skulle lave Arbejdet i følge Regning.

Og den samlede Pris for Arbejdslønnen blev saa 13.556 Kr., saa lidt havde han altsaa tjent.

Først paa Sommeren fik jeg solgt vores eget Hus til Adjunkt Thuesen, de var begge to indfødte Københavnerne, saa det var jo lige et Hus der passede til dem; elegant og hyggelig som det egentlig var.

Jeg havde jo som sagt, hele tiden regnet med, at det skulle sælges, naar der kunne blive en lejlighed dertil.

For ellers var det arlig talt, en alt for dejlig indretning af et Hus, til at skille sig af med.

Den aller værste Plage vi havde, medens vi boede i dette Hus var, at det laa saa pokkers aabent og frit for alle Vinde, her var aldrig læ nogen steder, da der dengang ingen bebyggelse var paa den anden side Vejen.

Alt var jo som sagt falden meget i Pris siden jeg byggede Huset!

Men - jeg reddede lige mine Penge, som det havde kostet mig.

Og saa gik jeg i gang med det næste Hus ved siden af!

Jeg - havde for flere Aar siden lavet en række Planer, for bebyggelse her op ad Vejen? Men - det lod sig vist alligevel ikke gøre! - der var nu gaaet 7 Aar, inden det var lykkedes for mig at sælge det første.

Jeg havde jo ikke megen tid og kunne ofre paa dette her Hus til os selv, nu midt i Sommertiden; og 6 Uger efter at vi var begyndt paa Udgravningen til Kælder, flyttede vi ind i Huset. Da Thuesen saa skulle overtage det andet.

Vinduerne var lige sat ind, saa der kunne da lukkes, men Døre var der endnu ingen af i hele Huset? Men- hvad, det var jo ogsaa midt om Sommeren; Kælderens blev først lavet færdig, da det blev Vinter.

Dette Hus kom til at koste mig i direkte Udgifter 8.559 Kr., og dertil kommer saa, alt mit eget arbejde, og det var jo egentlig slet ikke saa helt lidt, da jeg absolut selv lavede den største Part, efterhaanden som der blev tid dertil.

Det var et stort Hus! Men det skulle ogsaa sælges igen, var meningen, saasnart der kunne blive lejlighed dertil.

Der gik dog 18 Aar inden denne lejlighed kom.

Huset vi byggede til Adjunkt Kobbernagel skulle koste lige godt 14.000 Kr., og her blev Grunden altsaa rigtig godt betalt, men det var ogsaa den beste Grund paa hele Pladssen, lige midt i den gamle Have. Omkostningerne paa Huset blev ca. 10.000 Kr., resten var saa betaling for mit Arbejde og Grund.

Der havde først paa Sommeren i Aar, været nogen kedelige Strejker, saa vi havde i lang tid, maattet undvære vores Murersvende, og dette havde jo ikke fremmet paa vores arbejde.

Saa vi naaede kun disse 3 Nybygninger, samt nogen ret store Ombygninger paa Ourupgaard - Kringelborg og Brændte Ege, og saa selvfølgelig alle de sædvanlige mindre smaaarbejder.

Hvis jeg medregner de af os forbrugte Materialer ved Nybyggeriet paa Klostergaarden, kommer vi alligevel op paa en Omsætning paa ca. 120.000 Kr. for i Aar.

Vores Private økonomiske forhold var jo nu efterhaanden rigtig gode; saa egentlig kunne vi godt tillade os, at leve Livet lidt mere afvekslende.

Herhjemme fandt vi ikke stor andledning dertil; vi kunne stadig ikke finde Mennesker, der rigtig passede til vores temperamang.

Og Mennesker der var mig komplet ligegyldige, brød jeg mig paa ingen maade om at omgaas.

Jeg kunne godt se, og fik det ogsaa tit nok og hvide: "At det kunne jeg sagtens sige:"

Jeg var jo ude mellem andre Mennesker hele Dagen, og Carla var derimod herhjemme hele Dagen, og med hendes Gemyt var dette maaske knapt nok, at dette kunne være tilstrækkelig adspredelse for hende; hun trængte til at komme ud mellem andre Mennesker, naar jeg trængte til hvile og fred og ro, i vores eget dejlige Hjem !

Men - dette blev altsaa ikke altid saa hyggelig, som jeg helst ønskede mig dette.

Vi rejste af og til ud, hvad jeg syntes var en dejlig adspredelse, og hun nød ogsaa dette, men alligevel blev dette, heller ikke adspredelse nok for hende.

Vi havde begyndt paa, at vi hver Vinter blev boende i ca. en 8 Dages tid i København, hvor jeg saa om Dagen enten gik til nogen Kursus paa Teknologisk Institut eller ogsaa gik op paa Bedre Byggeskikkis Tegnestue, for at tegne eller lignende; paa den maade fik jeg Dagen til og gaa paa en behagelig maade, medens Carla saa besøgte sine gamle Venner og bekendte.

Vi nød disse Dage, hvor vi saa om Aftenen traf sammen med Venner til sjov og spetakkel, eller paa anden maade nød Livets behageligheder, ved at gaa i Teater eller lignende.

Det var noget andet, end den triste tid, det Aar jeg gik allene herinde i 3 lange Uger.

Vi havde nu vores dejlige intime erotiske Hyrdetimer, i vores yndige varme Hotelværelse! Saa var der ingen misstemning mellem os, her kunne vi mødes i fælles interesse.

Det kostede dengang ikke meget at bo herinde, vi boede altid som sædvanlig i Helgolandsgade, dejlig centralt for, og vi var os selv, og et Værelse kostede enten 5 eller 6 Kr. om Dagen.

Dette var for mig at leve, og nyde tilværelsen, vi havde ingen kedelig paahæng, til at have en vis forpligtelse overfor.

Kaj Mogens var saa i disse dage enten hos mine Forældre, eller i Nykøbing hos Carlas Forældre, da han var begyndt paa Realskolen her.

I 1928 byggede jeg to Huse nede paa Pladssen, som vi nu sagde. Det ene dog for egen Regning! men som allerede sagt, jeg ville gerne have fyldt det store Hul op, hvor den gamle Mødding havde været! Og de fleste Materialer, havde jeg jo ogsaa faaet samlet til det. Det kom dog kun lige op og under Tag; og saa arbejdede jeg videre paa det naar der ikke var rigtig noget andet, jeg havde lyst til og arbejde med, dog mest i Vintertiden.

Blant andet gik jeg her i Vintertiden, og lavede nogen prægtige Stuklofter og Gesimser; jeg kunne jo lave Varme her, og det interesserede mig meget, at gaa og pusle med saadan noget.

Det lod imidlertid ikke til, jeg kunne faa solgt Huset; saa da det havde staaet saadan omtrent færdig omtrent et par Aars tid, lavede jeg det saa helt færdig og lejede det ud til en Lektor ved Latinskolen i Nykøbing.

Og i 1933 solgte jeg det saa til Pastor Kristensen fra Vnslev; han fik det for 16.000 Kr.! Selvfølgelig var det alt for billig, det var meget mere værd! Men alle Pengene var her kontant paa Bordet, og prioriteter var der ingen af i Ejendommen; saa trods alt var der alligevel et lille Overskud til mig. Og ogsaa: Penge var igen fri til anden Opgave.

Han solgte den saa ellers igen, ca. 10 Aar efter, og fik da 45.000 Kr. Men han havde dog bekostet nogen Ombygning.

Det andet Hus jeg i Aar byggede her fik min Onkel og Tante, Karetmager P. Nielsen, Rødby.

De havde ingen Børn, saa da de nu trak sig tilbage fra Karetmagervirksomheden, ville min Tante partud her over i nærheden af sin Familie.

Hun havde alle Dage haft lidt vanskelig ved at føle sig hjemme nogen steder, og mente nu, at dette ville blive bedre.

De havde virket en hel Menneskealder derovre i Rødby, og havde deres bekendtskabskreds der, foruden selvfølgelig at være kendt af hvert et Menneske i den lille By!

Og saa er dette vist et meget stort spørgsmaal, om dette saa er klogt, af ældre Menesker, at bryde op derfra, og komme til helt andre egne, hvor ingen kender dem ! De vil meget tit alle Dage blive nogen fremmede, og ligesom slet ingen Rod have. Og jeg tror - de blev meget ensomme i de 15-16 Aar de boede her. Onkel Peter levede længst, han blev 86 Aar, og var fuldstændig Aandsfrisk lige til sin død; han tilbragte sine sidste 2-3 Aar paa Alderdomshjemmet; da Krigens besværligheder var bleven ham for vanskelige, og ikke nemt at holde ordentlig hjælp, til at passe sit lille Hus og Hjem. Og han betalte saa her for sit ophold.

Vi havde nu i nogen Aar arbejdet en del sammen med Tømrerfirmaet Hans Petersen & Co i Nykøbing, mest paa Ourupgaard, og de havde ogsaa lavet Tømrer og Snedkerarbejdet til et par Huse for mig herude.